

Riksdagens protokoll

2002/03:91

Tisdagen den 15 april

Kl. 10.00 – 12.42

Protokoll
2002/03:91

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

First I would like to address Mrs Sylvia Heal, First Deputy Speaker of the House of Commons, United Kingdom. You are most welcome to attend our session for the spring budget. Very welcome!

1 § Bordläggningsdebatt med anledning av vårpropositionen

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Anmälades

Proposition

2002/03:100 2003 års ekonomiska vårproposition

Finansministern överlämnade 2003 års ekonomiska vårproposition 2002/03:100.

Anf. 2 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Vårpropositionen är ett uttryck för att den socialdemokratiska regeringen tillsammans med sina samarbetspartier är beredd att ta ett ansvar för svensk ekonomi i en allvarlig tid. Vi har en internationell situation som både säkerhetspolitiskt och ekonomiskt har präglats av mer oro än på mycket länge. Det är självfallet så att den långa uppmarschen mot det Irakkrig som ännu inte är avslutat också har påverkat världens ekonomi och världshandeln i stor omfattning. Det har förstärkts av att vi sedan två eller tre år tillbaka också har haft en kraftig internationell konjunkturförsvagning.

I det läget kan man för svensk del konstatera två saker. Det ena är att svensk ekonomi står stark i ett internationellt perspektiv och i ett EU-perspektiv. Det andra är naturligtvis att svensk ekonomi också drabbas av den internationella lågkonjunkturen. Vi påverkas som många andra länder, även om vi har bättre förutsättningar än andra länder.

Svensk ekonomi är i ett EU-perspektiv stark. Man kan konstatera att bara för några veckor sedan gjorde EU-kommissionen den årliga jämförelsen mellan de 15 EU-länderna när det gäller ekonomisk reformtakt. EU-kommissionen jämför alltid hur långt länderna har kommit i den så kallade Lissabonprocessen. Där placerade sig de tre nordiska länderna på tätplats. Det var Sverige etta, Finland tvåa och Danmark trea. Det var inte

bara när det gäller de ekonomiska reformerna, tillväxt, sysselsättning, forskning, kapital till företagen, utbildning och mycket annat som de tre nordiska länderna och Sverige hade en tätposition.

Samma tätposition har de tre nordiska länderna när det gäller de offentliga finanserna. EU-kommissionen presenterade för några dagar sedan sin bedömning av 2003 års offentliga finanser i Europa. Det är, dessvärre, kan man säga, bara 3 av 15 länder i EU som har ett offentligt överskott i sina finanser. Då talar jag om både statens finanser, kommuner och landsting och det som finns i våra offentliga pensionssystem. Det är Sverige, Finland och Danmark, samma tre nordiska länder, som leder reformligan. Det är bara de tre länderna som också har ett överskott i sina offentliga finanser.

Med all respekt för det goda resultat som vi i Norden har är det ändå så att vår befolkningsandel i EU naturligtvis inte räcker till för att väga upp när de stora länderna, som Tyskland, Frankrike och Italien, har underskott runt 3 % eller till och med över 3 %. Det drabbar naturligtvis också svensk ekonomi när många länder har fått en mycket liten och låg tillväxt under senare tid.

Sverige ligger när det gäller tillväxt och arbetslöshet definitivt på den övre planhalvan i EU-sammanhang. Vi förväntas få något snabbare tillväxt i år än övriga EU-länder enligt EU-kommissionens bedömningar. Och vi har en arbetslöshet som jämfört med EU-länderna i övrigt kanske bara är hälften av vad många andra EU-länder har. Vi har haft en relativt liten ökning av arbetslösheten, medan andra i EU har drabbats betydligt mer under senare tid.

Även om man kan säga att Sveriges offentliga finanser är i god ordning och vi i EU-sammanhang har en god position har också vi, vilket jag alldeles nyss konstaterade, drabbats av den internationella konjunkturedgången. Det har gjort att det som alla i höstas bedömde som ganska självklart, att 2003 års ekonomi och tillväxt skulle bli bättre än 2002 års, har alla nu tvingats bedöma på ett nytt sätt. När jag säger alla menar jag i stort sett alla konjunkturbedömare.

Regeringen gjorde i budgetpropositionen i höstas bedömningen att vi skulle få en tillväxt på ungefär 2 ½ % under 2003. Det var ingen särskilt optimistisk bedömning. Fyra av fem konjunkturbedömare trodde faktiskt på en ännu starkare utveckling under 2003 än vad regeringen gjorde. Till dem hörde Svenskt Näringsliv. Till dem hörde Konjunkturinstitutet och flera av de stora bankerna som trodde att vi skulle få ännu snabbare utveckling än regeringen trodde i höstas. Men alla har fått revidera sina uppfattningar i ljuset av att den internationella konjunkturen har slagit åt ett helt annat håll än omvärlden trodde under hösten. Och för varje månad som har gått har vi sett hur konjunkturbedömare efter konjunkturbedömare har fått ändra riktning på sina tillväxtantaganden. I stället för en uppgång på ungefär ½ % av ekonomin mellan 2002 och 2003 har vi nu tvingats registrera att det för svensk del snarast handlar om en nedgång på kanske ½ % jämfört med det resultat vi hade förra året.

I det läget, när vi inte har draghjälp av den internationella konjunkturen, är det viktigt att själv bedriva en politik efter två linjer. Det första är att hålla ordning och reda i de offentliga finanserna, att inte svikta när det gäller att klara våra budgetpolitiska mål, att inte svikta när det gäller att se till att statsfinanserna är i god ordning.

Det andra är att använda just det goda läget för att stimulera svensk ekonomi. Jag vill påminna kammaren om att vi 2001, för bara två år sedan, hade ett offentlig överskott i den svenska ekonomin som var nära 100 miljarder kronor, nära 5 % av vår bruttonationalprodukt. Det överskottet på nära 100 miljarder kronor har vi kunnat använda till att stimulera ekonomin under 2001, 2002 och nu 2003. Det är det bästa stöd, den bästa stimulans som en ekonomi kan få, där vi både via de skattesänkningar som är utförda under åren, via de reformer som vi har utfört och som vi också genomför det här året kan ge ett stöd för enskilda hushåll, för enskilda företag, för näringslivet, för hela ekonomin att kunna växa.

Näringslivet är oerhört beroende av att det finns en stark privat konsumtionskraft. Den privata konsumtionskraften är i sin tur ytterst beroende av att det är ordning och reda i de offentliga finanserna, att vi inte drabbas som hela Europa i övrigt av sviktande statsfinanser, sviktande offentliga finanser. Därför har vi kunnat gå från de 100 miljarderna i överskott 2001 till dagens situation där vi nu utnyttjar resurserna maximalt.

Men vi kan genomföra reformer i år för ungefär 20 miljarder kronor. De statliga utgifterna ökar med ungefär 35 miljarder kronor. Men det är finansierade reformer. Därför kan vi genomföra alla de reformer som vi lade fram förslag om i höstas i budgetpropositionen utom en enda, sjuk- och föräldraförsäkringstaket, just därför att vi har resurser för de reformer som vi avsatt pengar för.

Vi ser samtidigt att det är viktigt att kommunerna – som är pelare i vår välfärd när det gäller vård, skola och omsorg – också får besked för sina möjligheter att bedriva bra välfärds politik och för att klara inte minst jobben i kommuner och landsting. Därför får kommuner och landsting redan nu besked om sina pengar för nästa år. Det handlar i realiteten om att kommuner och landsting för nästa år kan kvittera ut kanske 5 miljarder kronor mer än de stabila anslagen. Det är de tillfälliga sysselsättningsstöden som nu förlängs, utökas, och den särskilda delen av den så kallade 200-kronan som kommer kommunerna till del även 2004. Det är ett viktigt besked till landets kommuner och landsting att de har dessa resurser också under nästa år.

Jag sammanfattar: Vi klarar den reformtakt vi tidigare har aviserat. Vi försöker bromsa utgifterna kraftigt. Vi försöker, på samma sätt som vi har gjort de senaste sex åren, naturligtvis klara de budgetpolitiska målen både när det gäller utgiftstak och överskottsmål.

Vi har valt modellen att det är viktigare att klara välfärden före transfereringarna. Det är viktigare att i första hand klara vård, skolan och omsorgen. Vi har som huvudlinje att försöka få så många människor som möjligt ut på arbetsmarknaden. De sjuka och arbetslösa ska få ett bättre stöd för att kunna komma tillbaka på arbetsmarknaden så fort som möjligt.

Vi har gjort massor av saker och ting på ohälsoområdet. Det är allt från trepartssamtalen över till de konkreta förslag som finns i denna vårproposition, som berör alla, individer, arbetsgivare och samhällets olika institutioner som gemensamt ska hjälpa till med att försöka få till stånd en bättre arbetsmarknadsutveckling och en bättre utveckling av våra ohälsokostnader.

En stark ekonomi, en hög tillväxt och en låg arbetslöshet gör att vi trots nedgången kan genomföra en rad reformer i år och nästa år. Det handlar om reformer i tandvården och allmänna förskolan och mycket annat. Det är viktigt att en fortsatt ansvarsfull politik bevarar de sunda offentliga finanserna. Det ger oss en chans till en snabb återhämtning av svensk tillväxt. När den internationella lågkonjunkturen vänder kommer vi inte att behöva använda uppgången till att städa efter tidigare misskötsel. På samma sätt som vi under de goda åren gjorde oss redo att klara de sämre tiderna är vi när konjunkturen vänder uppåt igen redo att tillvarata den goda utvecklingens fulla kraft.

Därför vill jag säga att vi från regeringens sida naturligtvis välkomnar en konstruktiv debatt om de alternativ och andra förslag som kan finnas kring vårpropositionen. Jag vill gärna till sist avsluta med att tacka Vänsterpartiet och Miljöpartiet för ett bra samarbete i samband med vårpropositionen. Vi har tillsammans visat att det finns politiska krafter som är beredda att ta ansvar också i svåra tider när Sverige behöver det som bäst.

(Applåder)

Anf. 3 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Landets finansminister anländer till riksdagen med besked om svikna vallöften och sämre tider för många människor i Sverige. Men om detta sade Bosse Ringholm ingenting. Väljarna hade ställt sig före att få en hel del förbättringar, och en hel del av dem röstade på Socialdemokraterna. Det är alla de som nyligen har fått barn och som har räknat ut hur de med ett högre tak i föräldraförsäkringen skulle kunna klara det. Det är de som i dag är blåsta. Blåsningen är dubbel. Det är inte bara så att Socialdemokraterna tar tillbaka en del av vallöften från 2002, utan blåsningen är så kraftig att man också backar från en del av vallöften från 1998. Minns ni maxtaxan som skulle bli 700 kr i ett första steg för att sedan avvecklas? Den är snart den dubbla med de försämringar som nu kommer.

Det här är också en regering som inte når sina egna mål för den ekonomiska politiken. Om detta sade Bosse Ringholm ingenting. De klarar inte det egna sysselsättningsmålet. Jag kan tycka att det är ett obegripligt mål som kan uppfyllas av att fler blir sjukskrivna, men det är ändå viktigt för regeringen. Det når man inte. Man klarar inte längre målet om den öppna arbetslösheten, ni vet den som skulle ned till 4 %. Man når inte målen om att halvera sjuktagen. Man når inte målen om att halvera socialbidragsberoendet. Man klarar knappt utgiftstaket med mindre än att listan på tricksandet blir så lång att den på något sätt underminerar hela idén med denna budgetprocess.

När åtgärder ska tas fram för att försöka möta det läge som har uppstått och som man har tigit om under den tid som har varit, skakar regeringsunderlaget. Då får vi vittnesbörd om voteringar i stödpartier, som bara med precis minsta möjliga marginal gör att de kan fortsätta att agera regeringsunderlag. Då har det ändå bara börjat.

I kontrast till vad Bosse Ringholm sade ägnar man sig åt att själv förslappa den budgetprocess som har betytt mycket för att få ordning på statsfinanserna i Sverige under 90-talet. Man överger att sätta årliga saldomål för de kommande tre åren och övergår till att bara göra det för

nästa år. Därmed tappar man ett av instrumenten för att faktiskt styra på sikt, vilket var idén med budgetprocessen för att hålla ordning på utgifterna.

Vi får inget förslag om skarpa tak för 2005 och 2006. Under höstens tumultartade diskussioner där två partier först gjorde upp och ett tredje anslöt lite senare sade man att man inte hinner anta förslagen om de skarpa taken. De kommer till våren. Det kommer inget besked i dag. Det kommer kanske till hösten. Idén med att på några års sikt sätta skarpa tak för att hålla ordning på utgiftsutvecklingen får nu ge vika. Nu orkar inte regeringssamverkande partier längre leverera resultat.

I stället pratar man om lite mjuka tak i förhållande till BNP. Men då överger man en annan grundläggande tanke med det nya budgetsysteem, nämligen att utgiftstaken skulle leda till en minskad utgiftskvot. Nu säger man i stället att det ska vara en fast andel av BNP. Det är liktydigt med att säga slappare budgetprocess.

Denna regering har eroderat sina egna budgeteringsmarginaler till att i princip inte vara någonting. Visst, Moderaterna tycker inte att det är en bra idé, men om vi utgår från vad denna regering själv hävdar är viktigt lever man inte upp till sina egna föresatser.

Bosse Ringholm talade om stimulanser av svensk ekonomi. Det är alldeles riktigt. Det är fråga om 75 miljarder i vad Bosse Ringholm, om det hade varit närmre valet, hade kallat ofinansierade skattesänkningar och utgiftsökningar. De låg som stimulans inför valåret 2002. 75 miljarder. Hela det stålbad Sverige genomgick under 1990-talet är därmed borta. Alla insatser, alla vittnesbörd om alla som har fått stå tillbaka är nu borta, till följd av de stimulanser socialdemokratin släppte fram för att vinna valet 2002.

Det går inte att sammanfatta detta på annat sätt än att det ser illa ut. Det är spruckna vallöften. De når inte de egna målen för den ekonomiska politiken. När åtgärder ska tas fram darrar regeringsunderlaget. De slappar själv till budgetprocessen, och de har haft ett utgiftskalas på i runda slängar 75 miljarder för att ta bort effekterna av egna sparåtgärder.

Vi ser en regeringsmakt i förfall. Det kan säkert förändras av bättre konjunktur eller kanske andra förslag, men dagens besked är att vi har en regeringsmakt i förfall med ett regeringsunderlag som inte längre håller.

Det känns lite lustigt att just denna dag läsa i Aftonbladet om att Göran Persson har lämnat landet för att ge sig ut på friarstråt i Europa för att söka nytt jobb. Det var kanske lite illa tajmat just i dag.

Det som är mest tydligt är avsaknad av tillväxtförslag. Det har vi pratat ofta om i denna riksdagens talarstol. De lyser ånyo helt med sin frånvaro.

Jag har ägnat våren åt att resa till friska, växande företag. Det är roligt. Dels är de inte alldeles vana vid att politiker kommer till friska, växande företag, dels har den politiska stilen och den mediala bilden i Sverige varit mer att söka upp företag som går dåligt. Därför blir första reaktionen: "Vi ska inte lägga ned, men du är hjärtligt välkommen." Det viktiga just med att prata med friska, växande företag är att där ligger svaret på var tillväxten ska komma i Sverige, var de nya jobben ska komma fram, var ekonomin ska växa till. Det är med de företagarna man ska diskutera frågan om vad som skulle få dem att växa ännu mer. De har

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

idéer som fungerar. Då kommer beskrivningarna av allt det som inte finns i vårpropositionen.

Gör någonting åt 3:12-reglerna, som vi har pratat om så mycket och som vanligt får en liten rad i vårpropositionen om att kanske återkomma. Gör någonting åt arvs- och gåvobeskattningen, så att det som är kärnan i svenskt företagande, nämligen familjeföretagande, får en chans att överleva och växla från en generation till en annan. Gör någonting åt förmögenhetsskatten, som gör att vi måste driva ägandet av företag ur landet.

Att ta bort bara delar av detta skulle hjälpa dem. Men att ta bort reglerna för fåmansbolag, arvs- och gåvoskatten och förmögenhetsskatten helt och hållet skulle inte ta mer än 11 miljarder av de offentliga resurserna. Bosse Ringholm har just stått och berättat att han trots det kaotiska läget har nya utgiftsökningar på nästan 20 miljarder.

Det är så man visar vad man prioriterar. Antingen ökar man bidragsberoendet i Sverige eller också ger man en vitamininjektion för att få i gång tillväxten. Det hade räckt till det, men så valde inte regeringen.

Det återkommer väldigt mycket förslag som nu ska komma, men vad gäller några sidor blir det nästan parodiskt när man läser vårpropositionen. Den återkommande formuleringen är nämligen: Det här borde man göra. Sedan kommer: Regeringen avser att återkomma. De har tydligen haft lite roligt på departementet för de växlar lite grann. Ibland ska det undersökas och ibland ska man titta lite noggrannare.

Om man skulle gå igenom de här så kallade skarpa förslagen, som jag roade mig med, och ta bort alla avsiktsförklaringar skulle det bli kvar nästan en sådan bok som man ger till barn som ska börja lära sig läsa. Det är två ord per sida, så att säga. Det står: ”jobb” och ”företag”. Sedan får man bläddra, och då står det: ”sysselsättning” och ”tillväxt”. Så innehållslöst blir det när man tittar på det på det sättet.

Sedan – det ska vi erkänna – finns det ansatser till beskrivningar som kanske också förvånar lite grann. Jag får den känsla som jag tror att svenska folket har efter att ha haft Thomas Bodström som justitieminister en lång tid. Vi moderater måste nog låsa efter oss när vi går hem på kvällen, för någon har varit och korpat väldigt mycket formuleringar, som ju har varit tabu och som man inte har fått prata om i Sverige.

Här nämns nu att man faktiskt ska ha eget ansvar för att inte vara sjukskriven. Jaha? Och vi ska ha lite koll på detta med marginaeffekter. Det lönar sig dåligt att gå från bidragsberoende till arbete. Nej, men vad säger ni? Vad intressant! Har vi hört det förut någon gång från något parti? Men det duger inte att skriva vackert om det ändå bara landar i orden ”regeringen avser” och någonting annat som inte leder till skarpa förslag. Det är en tendens till insikt, kanske någonting som kan lägga grund för någonting i framtiden, men det finns fortfarande inget skarpt förslag på plats.

Med detta kan man summera ett nytt läge i svensk politik. En regeringsmakt som inte håller vad den lovar och som inte har ordning på statsfinanser och på sitt eget regeringsunderlag ska nu utmanas av en borgerlighet som bör välja en annan väg, naturligtvis. Man ska välja en väg som gör det möjligt för företag att växa, som gör det möjligt för svensk ekonomi att växa så att också resurser kan räcka till det som vi tycker är viktigt. Det ska vara en borgerlighet som skapar grund för ökad egenmakt för människor i vardagen. Kring detta ska vi under de kom-

mande veckorna återkomma från de borgerliga partierna. Jag tror att Moderaterna i den delen har en mycket viktig uppgift i att formulera en ny väg för Sverige.

(Applåder)

Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Vad vi ser här är en planlös reträtt. Sanningen är att det inte går särskilt bra ekonomiskt för Sverige. Det är det verkliga budskapet i den här vårbudgeten. Färre arbetar. Fler förtidspensioneras. Färre företag startar, men fler går i konkurs. Resultatet av det här är just sämre statsfinanser.

Han som myntade uttrycket den som är satt i skuld är inte fri, Göran Persson, lånar tiotals miljarder kronor varje år under de närmaste åren för att få statsbudgeten att gå ihop. Ändå står löftesbrotten som spön i backen.

Taken i föräldraförsäkringen höjs inte, vilket Socialdemokraterna lovade. Arbetsgivarna tvingas betala sjuklön, vilket man före valet lovade inte skulle ske. Arbetsgivarna får ingen kompensation för det här, vilket man lovade efter valet. Sjukförsäkringen försämrats i stället för att förbättras, och det var det Socialdemokraterna lovade. Maxtaxan höjs, och det är verkligen tvärt emot vad man sade.

Den här vårbudgeten är, för att använda en väldigt sliten klyscha, snarare en sol- och vårbudget.

Den 31 augusti sade Bosse Ringholm: Utgiftstaken ska klaras med tekniska justeringar. Det blir inga besparingar i budgeten och inga inställda vallöften.

Dagen därpå sade samme Bosse Ringholm: Vi gör naturligtvis en bedömning som inte KI kan göra om vilka insatser som behöver göras för att få ned utgifterna för långtidssjukskrivningarna.

Sedan var det då Socialdemokraternas stödparti. Vi påverkas inte av ett kortsiktigt budgetpolitiskt veckotänkande och drar inte tillbaka några vallöften, sade Gudrun Schyman den 8 september och hänvisade, för vilken gång i ordningen, till budgetöverskottet, som i stället skulle användas.

Nåväl, det är bättre sent än aldrig. Sent ska syndaren vakna. Det är ekonomiskt helt rätt att spara in de här pengarna, men det är moraliskt fel därför att Socialdemokraterna vann valet på att utlova att de här pengarna skulle användas. När man har fått behålla regeringsmakten tar man tillbaka löfterna.

Regeringen skyller på kriget i Irak som, tack och lov, ser ut att gå mot sin upplösning, och man skyller på den internationella nedgången, men det håller inte. Irakkonflikten är inte orsaken till de svenska ekonomiska problemen. Vi är en del i en integrerad världsekonomi. Det medför så klart att den allmänna nedgången, osäkerheten och den fördröjda återhämtningen drabbar Sverige, men det är ingenting nytt. Framför allt kan man inte skylla de stora statsfinansiella problemen, de höga sjuktagen och det låga företagandet på Bush och Blair. Man kan faktiskt inte ens skylla på Saddam Hussein.

I tider som präglas av oro och osäkerhet – så är det inte bara nu, utan det var faktiskt väl känt före valet – är det i stället viktigt att ha margina-

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

ler, men just precis det har regeringen absolut ingenting av. Det är därför som man nu tvingas till en planlös reträtt.

Vi har alla följt med i pressen. Det har till och med skickats ut pressmeddelanden där Bosse Ringholm, för några veckor sedan, glatt meddelade att det inte var 11 miljarder som behövde sparas, utan det var bara 8 miljarder som skulle sparas.

I den här syrenlila produkten finns det 5 ½, varav en del bara handlar om att skjuta räkningarna lite framför sig. En halv miljard sparas in på uppskjutet vägunderhåll, till exempel. Jag tror säkert att det gläder dem mycket som inte kommer fram på sina tjälskadade vägar att Vägverket i stället för 50 miljoner kronor får köpa konferensanläggningen Pylonen.

En halv miljard klarar man genom att avrunda uppåt. Det är himla fiffigt. I höstas fick man nästan en hel miljard genom avrundning på det sättet, men icke desto mindre fattas det fortfarande 2 miljarder av de 8 som Bosse Ringholm skickade pressmeddelande om att man behövde spara. Sanningen är ju den att det inte är slut med detta. Fortfarande fattas det 2 miljarder i oredovisade besparingar, och samtidigt försummar man som vanligt tillväxten.

Jag tycker, herr talman, att det är helt uppenbart att Socialdemokraterna och deras stödpartier fullständigt har tappat greppet både om statsbudgeten och om tillståndet i den svenska ekonomin. Det är mycket allvarligt, men det är faktiskt minst lika allvarligt att de brutna vallöftena är ett grundskott mot människors tilltro till politiken och till partierna.

Herr talman! Konjunkturer kommer och går, men strukturproblemen i Sverige består. Det som är avgörande är att få in fler människor i arbete. Regeringen påstår att sysselsättningen ökade med 320 000 personer mellan 1997 och 2002, men rätt svar är att det var fram till 2001. Sedan har absolut ingenting hänt. Sysselsättningsgraden började sjunka redan förra året och kommer att fortsätta nedåt ytterligare.

Ingenstans har kostnaderna skenat så som de har gjort när det gäller sjukskrivningar och sjukpensioner. Och nästan ingenstans har regeringen visat – och det är ändå i hård konkurrens – så långvarig och ihärdig passivitet inför kostnadsutvecklingen som just precis i det avseendet.

Nu talar man om ett trendbrott, men det rätta svaret är att regeringen själv har gett oss en tabell där kostnaderna för ohälsan fortsätter att stiga varje år fram till 2006. Sedan finns det inga fler kolumner. Det är inget trendbrott när sjukpenning byts mot förtidspension. Totalt sett ökar detta med 5 miljarder om året.

Ovanpå det är det väldigt tråkigt att Vänsterpartiet har lagt sig totalt platt för regeringen och nu är med på att införa sjuklön som företagen ska betala. Det är verkligen sämre än dåligt. När vi som mest skulle behöva bättre villkor för företagandet drämmer man till med förlängd sjuklön. Det blir högre kostnader och större risker för företagen. Detta gör man för att manipulera budgettaket. Man privatiserar kostnaden, så att säga, i stället för att försöka få bort den. Men då saboterar man ju ett mycket mer centralt mål, nämligen att få in människor i arbete på riktigt. Just de som har svårast att komma in på arbetsmarknaden blir de som drabbas hårdast av det här förslaget.

Herr talman! Vi i Folkpartiet liberalerna har sannerligen sagt det förut, men jag säger det igen: Integrationspolitiken har helt havererat. De människor som trots allt lyckas ta sig igenom Utlänningsnämndens

gränskontroll, vilket sannerligen inte är lätt, finner bara att nästa gränskontroll, den in till arbetsmarknaden, är ännu svårare att ta sig igenom.

Regeringen påstår i vårbudgeten att sysselsättningen bland invandrare stigit snabbare än för infödda under 1997–2002. Rätt svar är att detta skedde 1997–2001. Sedan sjönk den igen, och mycket snabbare än för de infödda. Detta visar att det inte i grunden har skett någon förändring utan att sysselsättningen bland invandrare bara är ännu mer konjunkturkänslig än för infödda.

Det är väldigt bra att man inte är nöjd. Man ser också själv uppenbarligen sambandet: Man kommer inte att klara ekonomin utan att klara sysselsättningen, och det målet kommer man inte att klara. Man kommer inte heller att klara målet om att få ned socialbidragsberoendet till hälften om man inte klarar sysselsättningsmålet och så vidare. Det är bra att man inte är nöjd – men förslagen, var finns förslagen?

När det gäller att få in invandrare på arbetsmarknaden ska man återkomma med förslag om bättre metoder för validering – oklart när. Man ska återkomma 2004, alltså nästa år, med förslag om kombinerad arbetsplatsintroduktion och svenskundervisning. Man ska också återkomma nästa år med förslag om förbättrad kvalitet på svenskundervisningen. När ska det sättas i verket? Ja, det kommer sannerligen att dröja. Snacka om Sverige, var god dröj!

Herr talman! Konjunkturer kommer och går, men vår huvuduppgift med den ekonomiska politiken är att ge förutsättningar för en växande ekonomi. En viktig förutsättning är då att ha ordning på statsfinanserna, precis som Bosse Ringholm sade. Problemet är bara att Bosse Ringholm inte har den ordningen. Han nämnde alldeles nyss att man 2001 hade ett överskott på 100 miljarder som man nu använder. Ja, men det var ju pengar från de gamla AP-fonderna. Det var ju inget äkta överskott utan bara ett sätt att bokföra om statens egna tillgångar. Det är inga nya pengar.

Regeringen har ingen ordning framöver heller. Det överskott man talar om nu och talade om före valet är helt och hållet placerat i det autonoma pensionssystemet. Hälften av det är grundlagsskyddad privat egendom i premiepensionssparandet, och resten är inbetalningar som är regelstyrda i AP-fondssystemet och någonting som faktiskt Bosse Ringholm inte disponerar. I och för sig tycker jag att det känns tryggt att han inte gör det.

Enligt regeringens egna besked kommer statsskulden att öka med 25 miljarder kronor nästa år. Själva budgetsaldot, när man rensar från olika sådana här omDispositioner, har ett underskott på 20, 30, 40 miljarder vartenda år framöver. Det här är inte acceptabelt. Men det är faktiskt inte heller acceptabelt att försöka blanda bort korten för medborgarna genom att stå här, Bosse Ringholm, och låtsas som om dina och mina pensionspengar går att disponera för annat.

Folkpartiet tycker att ordning och reda i statsfinanserna är ett väldigt viktigt mål. Jag tror att alla som granskar våra förslag och besked och jämför dem med förslagen och beskeden från regeringen också kan konstatera att vi har betydligt större möjligheter att klara hem detta.

Vi talade klartext före valet. Om Sverige hade haft en regering med ett starkt liberalt inslag hade vi lagt fram en vårbudget för jobb och till-

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

växt. Tyvärr har vi inte en sådan regering, och därför kommer vi i den liberala riksdagsgruppen att den 5 maj lägga fram vårt alternativ.
(Applåder)

Anf. 5 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Sverige utnyttjade de goda åren väl. Så sade finansminister Bosse Ringholm, faktiskt exakt på dagen för ett år sedan, när han inledde remissdebatten angående förra årets vårproposition. Om sanningen ska fram, och det ska den väl en dag som denna, hade det varit naturligt med en negation redan då: Sverige utnyttjade *inte* de goda åren väl, borde Bosse Ringholm ha sagt. Detta tycker jag blir alltmer uppenbart för varje dag som går.

Sverige hade från 1994 och framåt draghjälp av en väldigt god internationell konjunktur. Detta höll i sig en bra bit in på det nya millenniet. Men inte tog Socialdemokraterna tillfället i akt att genomföra ens några av alla de förslag till strukturella reformer som vi kristdemokrater, som hela den borgerliga oppositionen, som EU-kommissionen, som OECD, som Världsbanken och som Internationella valutafonden har rekommenderat Sverige i decennier – icke!

Allt detta hade naturligtvis varit viktigt för att skapa ett drägligare företagsklimat och bättre förutsättningar för den ekonomiska tillväxt som vi måste ha för att ge våra barn en bra utbildning och våra gamla en anständig vård.

Vi kan titta i vår omgivning och se att det faktiskt går att lyckas med detta om man genomför den här typen av reformer. Titta på Finland! Om Sverige hade haft samma tillväxt som Finland sedan Bosse Ringholms parti tog över regeringsmakten och hans första budget började gälla 1995 hade vi i dag haft en bruttonationalprodukt som hade varit ca 200 miljarder högre som grund för att finansiera den gemensamma välfärd där kommuners och landstings och statens kassakistor i dag gapar tomma.

Då, för ett år sedan, var det fortfarande fem månader kvar till valet. Men Bosse Ringholm hade redan börjat sjunga upp sig inför de valser han tänkte dra i valrörelsen. Den borgerliga oppositionens varningsrop liknades som vanligt vid olyckskorpars kraxande från mörka dysterkvisar. Själv sjöng han den egna regeringens lov.

En vers handlade om att Sverige hade fått fyra guldmedaljer. Det är ju alltid trevligt. Dessa hade vi fått i grenar som var väldigt lovande för vår tillväxtpotential. Ja, vem tror inte att Sverige har en bra tillväxtpotential? Men det handlar ju om att föra en politik som tar till vara potentialen, och det har inte Socialdemokraterna gjort – tvärtom, skulle jag vilja säga.

Jag ska ta några exempel.

Småföretagardelegationens förslag – detta var faktiskt ett löfte inför valet 1998, Bosse Ringholm – ligger i stor utsträckning fortfarande kvar i skrivbordslådorna på Näringsdepartementet och Finansdepartementet.

Sverige har dubbelt så höga skatter på företagande som genomsnittet av EU-länderna.

Mer än 35 % av de 250 största företagens huvudkontor kommer sammantaget under detta år att vara utflyttade ur landet.

Vi är snart det enda landet inom EU, där vi har fri rörlighet för kapital, som har kvar förmögenhetsskatten, som enligt Riksskatteverkets

beräkningar har drivit ut ungefär 500 miljarder kronor av svenska hus- hålls sparkapital till oredovisade konton i utlandet.

Detta skulle vara ännu mycket mer pengar om inte Socialdemokraterna hade gjort undantag för de allra rikaste, för aktiemiljardärerna.

Småföretagarna kan naturligtvis känna avund mot aktiemiljardärerna men också samhörighet med låginkomsttagarna. Det finns nämligen knappast något annat land som beskattar sina låginkomsttagare, till exempel de vårdanställda, så hårt som Bosse Ringholm och Göran Persson gör.

Med en förkvävande regeldjungel och skadliga skatter undermineras naturligtvis en aldrig så löftesrik tillväxtpotential. Inte undra på att det saknas resurser att betala vårdens kvinnor anständiga löner.

Utan tillväxt finns bara nedskärningar att fördela. Det har vi varnat för tidigare, och nu ser vi att även Socialdemokraterna förstår att detta stämmer.

Nu gapar, som jag sade, kommuners och landstings kassakistor tomma till följd av denna dåliga tillväxt. Men trots egen skuld till detta valsade statsministern ut i valrörelsen med maningar till hundratusentals lågavlönade och sade: Det är er tur nu! Ta för er! Det är budskapet.

Nog jobbar många vårdbiträden för mager lön. Men när Göran Persson indirekt uppmanar de kommunalanställda till strejk är detta ännu ett tecken på en regerandets etik stadd i förfall. Och det är naturligtvis också ett kraftigt underbetyg till den egna politiken att den inte leder fram till anständiga löner. Så talar en som har tappat greppet.

Jag går förbi Dramaten här i Stockholm och ser att man ger Molières *Den inbillade sjuke*. Någon sådan hade regeringsföreträdarna aldrig träffat på när vi kristdemokrater diskuterade sjukfrånvaron för ett år sedan. Vi ville ha krafttag mot ohälsan och ett stävande av missbruket. Men vi avhånades av det ena statsrådet efter det andra. Ända sedan 1997 när ohälsotalen började skena har Socialdemokraterna faktiskt suttit med armarna i kors, och de har varken försökt beivra missbruket eller bemästra huvudproblemet med den ökande ohälsan. Och nu gör man det sjukaste av allt, man lägger över ännu större kostnader på företagen utan att sänka arbetsgivaravgiften samtidigt som man drar ned på förmånerna för de sjukskrivna. Varför, Bosse Ringholm, hörde vi ingenting om det i valrörelsen?

Herr talman! Utan ett bättre näringsklimat parat med bättre drivkrafter för arbete, utbildning och entreprenörskap går det aldrig att tillfredsställa de skriande behov som finns inom barnomsorgen, inom skolan, inom sjukvården och ända upp till den äldreomsorg som ofta på grund av just denna inhumana resursbrist inte ens gör skäl för namnet omsorg.

Man måste fråga vad det egentligen beror på att Socialdemokraterna nu inte tar sig i kragen och lägger fram förslag som kan bryta den utveckling som nu faktiskt har gjort Sverige till Nordens fattigaste land. Man döljer sig till exempel hela tiden bakom talet om goda och sunda offentliga finanser. Men sanningen, Bosse Ringholm, är att ni gör ert bästa för att dölja att ni ska låna 57,4 miljarder kronor till den löpande driften av Konungariket Sverige mellan 2003 och 2006. Jag minns en som sade, det var förresten Göran Persson: Den som är satt i skuld är icke fri. Om den logiken håller kommer ofriheten nu att breda ut sig med 57,4 miljarder kronor.

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Herr talman! Det är flera som redan har påpekat att Socialdemokraterna nu drar tillbaka sina vallöften ett efter ett. Löftena har gjort sitt för att man skulle vinna makten. Men Socialdemokraterna har också satt upp mål för politiken. Och jag vill nu passa på att fråga finansministern: Vilka, om ens några, mål tror Bosse Ringholm att han kommer att nå? För ett år sedan stod Bosse Ringholm här i talarstolen och sade att man vill sätta kampen för jobben främst, att sysselsättningen ska fortsätta att öka, att arbetslösheten ska minska och att fler företag ska startas. Bosse Ringholm sade den 15 april 2002 att det alltid är nummer ett på dagordningen för en socialdemokratisk regering.

Nu pekar allt i stället på att antalet socialbidragstagare kommer att öka. Man kommer inte att lyckas vare sig med sysselsättningsmålet, arbetslöshetsmålet, målet för finansiellt sparande, målet om halverad ohälsa eller målet om antalet socialbidragstagare. Det enda mål som man antagligen kommer att klara är utgiftstaket.

Herr talman! Det var väldigt mycket elände som skulle halveras i samband med valrörelsen. Det bestående efter valet är en ovanligt kort halveringstid på Socialdemokraternas vallöften. Fler och fler anser att regeringen faktiskt har lurat till sig valsegern. Många småbarnsföräldrar tog s-valedeln för att pappa skulle ha råd att vara hemma med de små barnen. I stället för de utlovade låga avgifterna, mindre barngrupper och mer personal får föräldrarna nu betala högre avgifter på dagis utan att kommunerna får behålla dessa pengar. Alltså: Nya resurser för att minska barngrupperna uteblir. Vad kallar man sådant, Bosse Ringholm? Svek är väl ett för svagt ord? Men alla svikna vallöften till trots är det största sveket ändå att Socialdemokraterna i sin vårbudget 2003 i praktiken inte gör någonting alls för att vända utvecklingen till det bättre vare sig för svensk företagsamhet eller för folk i allmänhet.
(Applåder)

Anf. 6 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Jag är glad, jag är besviken, och jag är sugen på revansch. Jag är glad över att Vänsterpartiet har gjort det svåra valet och sagt ja till gemensamma förslag för att klara årets budget.

Att välja samarbete, herr talman, är ibland en svår väg. För dem som vill spela bluffstopp både till höger och till vänster finns det alltid utvägar. För dem finns det växlingskontor där man alltid kan växla en hundring i tre 50-lappar.

Herr talman! Vi har nyss hört tre av dem här i dag. De kritiserar besparingarna, de säger att vi måste ha en starkare budget, och så lovar de sänkt skatt. Tre 50-lappar för en hundring. Grattis! Vi har tur att vi har en sådan opposition, Bosse.

Men att resa sig upp och smälla i dörren och ställa sig utanför är inte svårt. Att lova allt gott och att ta avstånd från allt jobbigt är enkelt. Men att välja att fortsätta ett rödgrönt samarbete är bra för jobben, och det är bra för rättvisan.

När man hör dessa alternativ är jag så väldigt glad att vi klarar att hålla ihop på vänstersidan, därför att politisk kris och rentav hot om nyval skulle ganska säkert leda till en fallande krona och stigande räntor. Och det skulle kosta jobb och öka klyftorna. Det är effekter som skulle

vara manna från himlen, Alf Svensson, för ja-sidan i omröstningen om EMU. Det tänker man inte på – icke.

Vi har nyss hört att det alltid finns ett borgerligt alternativ. Bevare mig för detta! De ska inte kritisera oss för budgettricksande. Vi ska komma tillbaka till detta i denna debatt. De som lovar sänkt skatt och som kritiserar besparingar ska inte kritisera oss för att bluffa med budgeten.

Vi vet att det till och med finns ännu ett knepigare alternativ. Miljöpartiet höll rentav på att förhandla med dem ett tag. Centern sade som tur var nej, och vi slapp den röran, Peter Eriksson. Tack för att du är här hos oss i dag. Det värmer.

Vi fick ett konkret och handfast politiskt samarbete på 121 punkter som vi kan stå för i stället för den oreda som annars skulle ha inträffat. Och en av dessa punkter är satsningar för kommunerna. En annan är åtgärder för att minska löneklyftorna mellan kvinnor och män. Och alla som har varit på ett sjukhus vet att det behövs fler händer inom vården. Alla som har besökt en skola vet att eleverna och förskolebarnen där behöver fler vuxna. Och det kan räcka med att ha sett Solbacken på TV för att veta att de äldre har rätt till mer. Och alla som vet – jag vet det, Odell – vad man betalar till exempelvis undersköterskor och till personalen i förskolan vet att deras löner borde höjas. Men det blir inte mer till löner med stora skattesänkningar, indragningar och besparingar som de borgerliga föreslår. Det blir det icke. Tro inte på svartväxlarna! De gråter krokodiltårar i dag över våra besparingar och är mer vårdslösa med budgeten än vad vi någonsin har varit. Fy för krokodiltårar.

Jag är glad, herr talman, att vi nu ger besked till kommunerna att de via skattesystemet ska få ytterligare 4 300 miljoner kronor nästa år. Och med tidigare beslut blir det en förstärkning för kommunerna nästa år på över 7 miljarder kronor. Jag vet väl att 7 miljarder kronor inte löser kommunernas problem. Men de gör det lättare för kommunerna att hantera problemen. Och det motsvarar uppemot 3 % i löneutrymme eller 20 000–25 000 tjänster. Det är inte jag som bestämmer vart detta ska gå. Det ska kommunerna göra. Men visst är det en förstärkning.

Herr talman! Jag är inte bara glad, utan jag är också besviken – besviken över att vi just nu inte kan klara att betala för en höjning av taken i sjuk- och föräldraförsäkringarna. Det är särskilt besvärligt för barnfamiljerna, för de behöver en bättre försäkring som stärker jämställdheten och barnens rätt till tid med båda föräldrarna.

Varför blir det så här? Ja, svaret är enkelt: Vi fick mindre inkomster och större utgifter än beräknat. Statens underskott stiger då från ungefär 13 till uppemot 30 miljarder, och då tvingas vi spara.

Men vad hade hänt om de borgerliga hade suttit vid makten – de som skulle sänka skatten så himla mycket detta år? Hur hade underskotten då sett ut, och vad hade de då tvingats komma med för sparpaket denna vår? Huja mej, vilken tur att vi slipper det!

Jag är besviken över att jag inte har hittat bättre sparförslag för att klara budgeten för år 2003. Det svåraste var inte att enas om besparingar vad gäller försvar och vägar, utan det svåra var besparingarna vad gäller miljön och att skjuta upp en del av biståndsökningen. Allra svårast var försämringen av sjukförsäkringen och den extra vecka då arbetsgivaren måste stå för sjuklönen. Det var svårt – visst, Pilsäter! Men vi har också

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

fått en förbättring i och med att vi nu har ett högkostnadsskydd även för de två existerande veckorna, så man kan väl säga att det är ett steg åt fel håll och två steg åt rätt håll.

En del kommer att tjäna på det, och en del kommer att förlora. Det är faktiskt fler företag som kommer att vinna än det är företag som kommer att förlora. Ingen borde förlora – visst är det så – men vi måste ju också hantera verkligheten och en verklig budget.

Jag tycker inte om detta därför att det slår mot människor som redan har det besvärligt. Jag förstår att ingen blir friskare av sänkt ersättning, och jag begriper att den förlängda arbetsgivarperioden gör det svårare att anställa. Men varken jag eller vi i Vänsterpartiet, och inte heller någon annan, kunde presentera andra, snabba besparingar som bet under året.

Att höja skatten för dem som tjänar bra eller mycket är ingen lösning för årets budget. Sådana beslut skulle ge inkomster först år 2004 eller år 2005. Ökade inkomster år 2004 hjälper inte när taket är satt och inte någon ens vill diskutera möjligheten att justera det.

Vi har lovat att hålla taken, och vi håller våra löften. Vi har också nu fått igenom detta med att vi måste se över budgetsystemet. Systemet ska ju kunna fungera också i lite sämre tider.

Herr talman! Min idé är enkel: Jag vill bygga om folkhemmet så att det blir rymligare, och jag vill ge det både ett inntertak och ett yttertak. Under inntertaket får befintliga system – såsom sjukförsäkringen – sam-
sas om utrymmet med nya reformer. Men vi behöver också ett extra utrymme – låt säga en vind under ett yttertak – med resurser så att vi har möjlighet att göra satsningar vid sämre konjunkturer och ökad arbetslös-
het.

Herr talman! Det vore en beprövad och klok politik. Tro mig, för den är tillämpad förr. Det är bara att läsa historien.

Men att lägga om tak tar tid, och dagens problem måste vi hantera nu. Vårt gemensamma – ja, hela Sveriges – problem är att kostnaden för ohälsan har ökat från 28 miljarder år 1999 till 49 miljarder år 2002. Det är en kostnadsökning med ungefär 20 miljarder, 5 miljarder per år.

Herr talman! Så här kan vi inte längre ha det!

Vi har dock gjort mycket. Vi har nyligen lagt fram en rad konkreta förslag, bland annat om anställningsstöd för långtidssjuka, för en effektivare sjukskrivningsprocess. Siffrorna går åt rätt håll men det är för lite och går för långsamt. Det är bara att vara ärlig och erkänna det. Det krävs mer.

Regeringen har försökt på egen hand. Parterna på arbetsmarknaden har försökt på egen hand. Alla partier har presenterat sin lösning och kritiserat andras idéer. Var och en har blockerat den andres lösning, och ingen har då lyckats.

Herr talman! Så här kan vi inte längre ha det!

Det är dags för en folkrörelse mot ohälsa och utslagning från arbetsli-
vet. Från den 1 januari 2004 måste vi ha ett nytt system med ekonomiska drivkrafter mot ohälsan som kan accepteras av det politiska systemet, löntagarna, arbetsgivarna och företrädarna för hälsovården.

Herr talman! Det räcker inte med nya betalsystem, utan vi måste alla hjälpas åt. Med ”vi” menar jag *alla*, alla vi som bor i Sverige. Vi behöver en verklig folkrörelse mot ohälsan. Det handlar om att vi måste hjälpa varandra på arbetsplatser och i grannskap. Det kräver arbetskamrater,

chefer och vårdpersonal som verkligen bryr sig. Att bara sjukskriva sig eller att sjukskriva en medmänniska är ingen lösning.

Herr talman! Jag talar nu om solidaritet. Jag talar om klassisk folkhemsmoral, arbetarmoral. Men förväxla aldrig denna med högerens klassiska kritik om att människor är lata och fuskar!

Och, Odell, tala inte om den inbillade sjuke, för då kommer jag att börja tala om en annan pjäs av Molière, om *Misantropen*, gnällspiken. Så säg inte så om Sveriges sjuka!

Vi ska hjälpas åt, och jag väddar till Odell och kristdemokraterna och till alla väljare i Sverige om att hjälpas åt ute på arbetsplatserna, om att bry sig om varandra och se till den andre och se allmänmänniskan. Lösningen ligger i lokal samverkan, satsningar på arbetsmiljön och rehabilitering, en bättre arbetsorganisation och en arbetslivsreform för mindre stress – rimliga arbetskrafter och rimliga krav, krav som kan kombineras med verkligt stöd.

När vi får i gång en sådan folkrörelse och skapar de reglerna kommer vi att få ned ohälsan och minska det lidande och den kostnad som ohälsan för med sig. Då kan vi också snabbare än vad många tror i dag återställa när det gäller besparingarna i sjukförsäkringen och ta bort den förlängda arbetsgivarperioden. Karin Pilsäter, det ska vi göra!

Herr talman! Jag vet att Bosse Ringholm inte behöver återställare men det här är återställare som vårt folkhem behöver snabbare än kvickt.

Till slut vill jag ägna en minut åt det viktigaste av allt, något som jag återkommer till i nästa inlägg: jobben. Sverige har klarat den frågan bättre än övriga Europa. Men där vill jag ge de borgerliga partierna rätt. Vi har inte gjort tillräckligt. Samtidigt måste jag säga att jag inte har någon större tilltro till ert standardrecept, nämligen sänkt skatt som en säker väg till fler jobb.

Jag ser att siffrorna är sämre än väntat men målet att åtta av tio ska ha ett riktigt jobb ligger fast. Herr talman! Jag är sugen på revansch, för det målet ska vi nå. Därför finns det en rad åtgärder i den här propositionen, och vi jobbar redan på att ta fram fler och skarpare förslag. Vi ska gå från ohälsa till hälsa och arbete, från klyftor till jämlikhet och jämställdhet och från besvikelse till utbyggd välfärd.

Herr talman! Jag är glad över att Vänsterpartiet driver på i den kampen.

(Applåder)

Anf. 7 LENA EK (c):

Herr talman, ärade åhörare och ärade ledamöter! Jag vill inleda mitt inlägg i den här debatten med ett citat: "Vi har råd att föra EU:s mest expansiva finanspolitik – – –." Det var den 15 april för ett år sedan, och det var Sveriges finansminister som uttalade detta. Sedan följde en sommar då överbuden haglade. Regeringens nerver höll inte i valrörelsen.

Hålen i statsfinanserna ligger nu i full dager. Trots larm om både lågkonjunktur och Irakkris redan tidigt förra året från Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket och det egna Finansdepartementet valde finansministern att blunda för de hissade varningsflaggorna. I dag visar det sig att inga löften höll.

Det samlade lånebehovet för staten blir 91 miljarder till år 2006. Ohälsans kostnader stiger till 136 miljarder – en sjättedel av utgifterna.

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Kommuner och landsting är i kraftig ekonomisk obalans, och arbetslösheten stiger. Regionala och sociala klyftor ökar, och skillnaden mellan mäns och kvinnors löner ökar. Nu måste det paniksparas i tilläggsbudgeten för att nå effekt redan det här året. Efter det följer neddragningar. Barn och gamla, sjuka och arbetslösa får *en gång till* ta ansvaret för att sanera svensk ekonomi.

Stolt men inte nöjd, var parollen.

Sanningen är att regeringen själv lagat till den här soppan. Man har helt enkelt struntat i att ta till vara de goda år i statsfinanserna som följde efter förra saneringen och med den internationella högkonjunkturen. Regeringen har valt att spela poker med svensk ekonomi. Under hela valrörelsen talade man om de starka kort man hade. När dessa nu synas i den ekonomiska vårpropositionen visar det sig att man har slängt bort essen och sitter kvar med tvåorna, med de låga korten.

Herr talman! Centerpartiet vill förändra och förnya Sverige. I dag behövs det radikala och kraftiga grepp på de fyra största problemområdena: tillväxten, företagen, ohälsan och miljön. Om regeringen bara vågade släppa loss företagsamheten och livskraften i det här landet kunde vi också ha en bättre ekonomi i staten och därmed säkra välfärden – vården, skolorna och omsorgen.

I finansplanen står det mycket. Bland annat står det att arbete och tillväxt är grunden för välfärden. Det är rätt och sant. Så är det. Tillväxt skapas av produktivitet multiplicerat med antalet arbetade timmar. Men i dagens förslag finns det ingenting som skapar ökad produktivitet. Anslagen till utbildning, forskning, infrastruktur och annat produktivitetsökande minskas.

Det finns heller inga anslag som ger ett ökat antal arbetade timmar, den andra viktiga halvan. Det gör inte det.

Talare efter talare före mig har talat om att de skarpa förslagen saknas. Det är utredningar, kunskap, funderande och allt möjligt sådant, men de skarpa förslagen finns inte här. Tvärtom skräms företagen från att anställa fler människor. Det blir svårare för de arbetslösa att ta sig in på arbetsmarknaden, svårare för invandrare att komma in på den svenska arbetsmarknaden och svårare för unga människor att få sitt första riktiga jobb. Det är effekten av de här förslagen. Det är inte nog med att man sparar; man sparar på fel sätt. Arbete och tillväxt är grunden för välfärden. Varför lägger ni inga sådana förslag?

Sju av tio nya arbeten skapas av småföretagen. Småföretagen är faktiskt bäst i klassen när det gäller att skapa långtidsfrisk arbetskraft. Det är den fokusering vi måste ha – långtidsfriska människor. Därför är det oförklarligt att regeringen i sin strategi för att minska sjukkostnader ger sig på företagen genom att förlänga ansvaret för sjukperioden från två till tre veckor. Kostnaderna ökar för företagen oavsett om den anställda har skadat sig på jobbet eller fotbollsplanen! Åtminstone där borde man kunna sortera. Men i finansplanen står det tvärtom att entreprenörskap ska underlättas.

Jag kan ge ett annat exempel på hur man underlättar entreprenörskap. Sedan förra valet har vi här i kammaren diskuterat frågan om regelbördan för företag och den tillsatta Simplexgruppen, som skulle förenkla reglerna. Medan ledamöter i gruppen i en ständig ström har hoppat av i protest eller leda ägnar sig regeringen åt att förhala och underminera riksdagens

beslut. Simplexenheten får nämligen först nu efter alla de här åren ”medel för att granska den befintliga lagstiftningen” – den lagstiftning som de har varit satta att granska hela tiden. Det är fantastiskt, Sverige är fantastiskt!

Det är inte konstigt att nyföretagandet minskar. Man vägrar att göra någonting åt diskrimineringen av småföretagen. Varför ska småföretagarna ha lägre föräldraersättning när de är hemma med sina barn än andra människor? Jag förstår inte rättvisan i det.

Sverige behöver i stället en politik som förstärker den långsiktiga tillväxtförmågan och individens självbestämmande. Det är sådant som vi jobbar med tillsammans med partierna från oppositionen. Det innebär att det finns sammanhängande förslag på detta område.

Herr talman! Regeringen låtsas att det är arbetsgivarnas fel att sjukskrivningarna har ökat. I fem års tid, medan kostnaderna har fördubblats motsvarande ett och ett halvt försvar – så stor är ökningen – har Centerpartiet och jag själv i den här talarstolen gång på gång visat på att här är ett jätteproblem. Det kommer att äta upp alla andra satsningar vi vill göra, och vi kommer inte att klara någonting om vi inte löser detta problem. Regeringen har valt att passivt se på. Jag tycker att det är ynkligt att så mycket görs för att skjuta över skulden och notan till företagen när regeringen själv har ignorerat problemet i flera år och sedan fundamentalt har misslyckats med ett fungerande rehabiliteringsarbete. Budgetens rubrik Ansvar i en orolig tid är helt fel. Den borde heta: Övervältrat ansvar på oroliga småföretagare.

Regeringen erkänner i vårbudgeten att ”de höga marginaleffekter som i dag möter dem som försöker ta sig in på arbetsmarknaden är ett hinder”. På vanligt språk betyder det: Arbete lönar sig inte. Och det är ett problem.

Man konstaterar: ”Dessa marginaleffekter uppstår ofta i samspelet mellan skattesystemen och bidragssystemen.” Det betyder på vanligt språk att vi beskattar låglöneinkomsttagare i Sverige på ett sådant sätt att de inte kan ta sig ur fattigdomsfällan. Det är en välkommen insikt, men finns det något lösningsförslag? Nej, det finns det inte på det här området heller.

Vi har sagt att man borde ändra inkomstskatten så att människor får en bonus, i vårt förslag uppemot 900 kr per månad, för att gå från bidrag till arbete. Det går bra att ansluta sig till vårt förslag.

I stället väljer regeringen att göra precis som man har gjort med sjuksidan, att sitta passivt bredvid och se på, och så får vi besked att man på lämpligt sätt ska se över hur marginaleffekterna vid inträde i arbetskraften kan minskas. Det vet vi begravs i en utredning.

Herr talman! Tillväxt och miljö kan gå hand i hand. I vår, när USA startade sin tredje största tekniksatsning i modern tid, efter rymdprogrammet och IT-samhället, genom att satsa på forskning, utveckling och ingenjörskunskap runt alternativa bränslen märker inte regeringen ens detta. Vi har fått ett nytt ord i svenska språket, Eskilstunamorän. Kom ihåg det, det kommer ni att höra mycket om. Eskilstunamorän består av gjutsand, slagg och järnfilspån och i stort sett allt annat från det periodiska systemet. 40 000 förorenade platser finns det, och vi kommer att nå halvvägs till målet 2005 om att ha avslutat 50 projekt. Där drar man in anslagen. Känns det bra, Peter Eriksson?

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Herr talman! Centerpartiet avvisar det budgetförslag som har lagts fram i dag. Det kanske har framgått av mitt anförande. Sverige är i skriande behov av förändring. Tyvärr återfinns inget av det nytänkande som behövs i den här propositionen. Om ett par veckor kommer vi att lägga fram ett förslag från Centerpartiet där vi presenterar åtgärder för ökad tillväxt genom företagande och självbestämmande. Det går att satsa på utveckling och företagande i kombination med miljötänkande. Det går att minska ohälsan genom att ge människor bättre villkor och högre självbestämmande. Vi kommer att visa vägen.
(Applåder)

Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Ledamöter och åskådare! Efter valet hösten 2002 har vi haft en ganska trött och dyster opposition av borgerligheten i Sverige. Det kan man väl förstå. Det var inget lysande val de flesta gjorde. Folkpartiet gick visserligen upp, men de andra tappade ordentligt. Vi har sedan dess inte sett några stora förändringar heller. Men jag tycker i dag att den ser ut att pigga till lite grann. Jag får hälsa dem välkomna in i diskussionen lite mera. Detta är inte att undra på för nu ser man här, efter några ganska goda ekonomiska år i Sverige där det har funnits ett utökat utrymme varje år för att genomföra reformer, att det måste genomföras besparingar, neddragningar av utgifterna för att klara budgeten. Då brukar det gå lite bättre för oppositionen när man inte längre får brottas med en regering som kan vifta med nya pengar till många grupper.

Läget är faktiskt ganska besvärligt, betydligt mer besvärligt än vad de flesta inklusive regeringen och vi bedömde i höstas. Vi har fått en utdragen konjunktur, en konjunkturförsvagning som har pågått i ett par år och inte ser ut att förbättras i år utan snarare blir ännu något sämre i år. Det är däremot fel att kalla det för en kraftig lågkonjunktur eller någon kris i sig. Det är att ta till alldeles för stora ord. Det handlar om en försvagning av konjunkturen, och att den drar ut på tiden är ett problem. Det är problem inte bara i Sverige utan i praktiskt taget hela världen. Vi har en ovanligt synkroniserad konjunktursituation, skulle jag säga.

Problemet för oss är ju inte att vi ligger sämst till. Ekonomiskt sett har Sverige faktiskt legat ganska bra till. Vi har hyggliga sysselsättnings- tal och inte alltför stor arbetslöshet, men vi har en känslighet när det gäller statens finanser som är lite större än i många andra länder.

När konjunkturen påverkar lite nedåt, när företagen inte längre går lika bra och när arbetslösheten ökar lite grann slår det väldigt snabbt och ganska hårt mot statens finanser. Det gör att man måste ta till rätt så beska piller för att klara den ekonomiska situationen och en balanserad budget. Anledningen till att vi gör det är att vi vill att förtroendet ska vara fortsatt högt för svensk ekonomi. Vi vill att omvärlden också fortsättningsvis ska anse att svenska politiker klarar av att hantera situationen. Vi vågar fatta nödvändiga beslut och låter inte det hela rinna ut genom fingrarna på oss.

Vi från Miljöpartiet såg väldigt allvarligt på detta innan förhandlingarna om budgeten kom till stånd. Vi tyckte att vi hade ett ansvar för att fatta ordentliga beslut och att inte acceptera ett tricksande och tekniska justeringar av budgettaken som inte har någon grund i det system som

har byggts upp. Vi har också fått med oss de andra partierna på detta, och det tycker jag är bra. De har varit väldigt ansvarsfulla.

Man kan naturligtvis tala om att andra partier medverkar till ett svek när de inte lyckas genomföra allt som de sade i valet att de ville göra. Men sanningen är också att vi allihop har gett löften om att försöka klara svensk ekonomi, och det måste nog gå lite före. Ibland är man kanske tvungen att skjuta på andra reformer som man hade velat genomföra. Jag tror att de allra flesta i Sverige har stor förståelse för det, även om det innebär att man skjuter upp en och en annan åtgärd eller reform något år.

Läget i övrigt är det att när det gäller det offentliga Sverige är det inte inom statens finanser som de stora problemen finns under de närmaste två åren, utan det är i landstingen och i kommunerna som bekymren är mycket stora. Om ingenting händer under närmaste tiden och om det inte blir en väldigt snabb konjunkturuppgång med ökad sysselsättning, större inkomster och högre tillväxt kommer vi att få se ytterligare skattehöjningar, besparingar och nedskärningar i kommuner och landsting. Det ska man vara väldigt medveten om.

Det var också utgångspunkten för oss när vi i de här förhandlingarna valde att prioritera just kommuner och landsting, det vill säga den offentliga sektorns kärnverksamheter, och vi lyckades väl sådär. Vi fick fram 4,3 miljarder under nästa år till kommuner och landsting trots att det rör sig om en besparingsbudget, en tilläggsbudget där utgifterna måste minskas. Ur det perspektivet måste man se detta som ganska bra.

Men det räcker inte för att vi ska klara kommun- och landstingssektorn under de närmaste åren, utan det måste till ytterligare insatser – det måste man vara beredd på – om vi inte ska acceptera att sysselsättningen ökar och att nedskärningarna kommer att påverka äldreomsorg, skola och barnomsorg. Det är många kommuner och landsting som har dessa bekymmer. Prognoserna för inkomstutvecklingen inom landsting och kommuner under åren 2003 och 2004 pekar på betydande inkomstminskningar.

Åtgärderna i denna budget har också en hygglig inkomst- och fördelningsprofil, tycker jag. De som har fått bära de tuffaste neddragningarna och som har fått leva med uppskjutandet av utlovade reformer är framför allt vi hög- och medelinkomsttagare. De allra fattigaste människorna på klotet har faktiskt inte drabbats. Jag tycker att vi med en viss stolthet kan säga att Sverige visserligen med små steg men ändå successivt närmar sig anständighetsmålet på 1 % av BNI i bistånd till fattiga länder.

Höjningen i år och nästa år är inte obetydlig. Det svenska biståndet ökar faktiskt från 2002 till 2004 med 4 miljarder kronor. Det är ganska mycket pengar om man också betänker att vi måste spara på andra områden. Jag tycker att det är en riktig prioritering. Vi i Sverige måste ha råd att nå upp till ett anständigt biståndsmål, vilket är 1 % av BNI. Det är också en av de viktigaste prioriteringar som det gröna partiet gör.

När det gäller människor i Sverige har vi valt att också här i första hand se till de som har det sämst ställt. Därför har vi inte värnat en höjning av taken i försäkringssystemen, utan vi har främst velat gå på en höjning av golven så att de som har de allra lägsta inkomsterna ska få något mer. Det kommer också att genomföras i föräldraförsäkringen under 2003. Det är ett vallöfte som vi har gett, och vi kan nu säga med

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

gott samvete att vi har råd med detta därför att det finns andra som bättre kan ta smällarna.

Avslutningsvis handlar besparingarna i den här budgeten framför allt om ohälsan och om att klara de galopperande utgifterna i sjukförsäkringssystemet. Om det inte blir ett trendbrott inom det området kommer vi inte heller att klara statsbudgeten under de närmaste åren. Därför är det helt nödvändigt att rikta besparingar till det här området.
(Applåder)

Anf. 9 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Efter det jag har hört är det lätt att instämma i det som Peter Eriksson säger om en trött opposition. Jag instämmer också gärna i Lars Bäckströms beskrivning om att de borgerliga ofta flyr till växlingskontoret där de försöker att växla varje hundralapp i tre femtiolappar. Men, Lars Bäckström, med ett svenskt EMU-medlemskap behövs det inga växlingskontor. Det vore också ett sätt att komma undan den borgerliga växlingstekniken.

En osanning blir ju inte mer sann därför att den upprepas. De fyra borgerliga talarna säger alla att regeringen sviker sina vallöften.

Regeringen och socialdemokratin tog fram ett valmanifest som presenterades för hela svenska folket i valrörelsen. På första sidan står det allra första vallöftet, som inte något av de borgerliga partierna tycks ha läst: "Socialdemokratin kommer aldrig att medverka till att Sveriges ekonomi undermineras. Därför måste reformer vara finansierade." Det är ju någonting som man kanske inte förknippar med borgerligheten. Vidare står det: "I första hand måste nya resurser användas för att öka tryggheten och rättvisan. Det måste gå före stora skattesänkningar."

Detta är det alldeles övergripande socialdemokratiska vallöftet, inte minst nedskrivet i vårt valmanifest med tanke på de utomordentligt dåliga erfarenheter som vi har av den borgerliga regeringen i början av 90-talet som körde sönder Sveriges ekonomi.

Om de borgerliga vill säga att vi kan fortsätta ha vallöften som är ofinansierade vill jag bestämt protestera. Jag vill också bestämt protestera mot påståendet att Socialdemokraterna inte genomför sina vallöften. Vi genomförde alla våra vallöften under den förra mandatperioden. Vi kommer att genomföra alla våra vallöften under den här mandatperioden – men finansierade, och i den tid och den ordning då det finns en finansiering.

I höstas, i budgetpropositionen, gjorde Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet bedömningen att det skulle finnas utrymme för reformer för 20 miljarder kronor det här året. 19 av de 20 miljarder kronorna genomför vi nu. En enda sak, det här taket i socialförsäkringarna, har vi tvingats skjuta upp. Hur kan man då säga, som Lena Ek, att alla Socialdemokraternas vallöften sviks? Jag kan förstå att många människor undrar vad politiker håller på med när vi beskriver varandras förslag på det sättet. Lena Ek och ni andra: Om vi genomför 19 av våra 20 miljarder kronor i reformer det här året, hur kan man då påstå att vi sviker våra vallöften? Vi kommer att genomföra den tjugonde också, det vill säga taken i sjuk- och föräldraförsäkringen, när vi har pengar för det under den här mandatperioden.

Vi har valt att bromsa kostnadsutvecklingen i sjukförsäkringen, för vi tycker inte att det är rimligt att skolbarnen ska få färre läkare och att de sjuka ska få mindre vårdpersonal för att vi inte lyckas bromsa sjukförsäkringskostnaderna. Det är inte rimligt att välfärden ska betala urholkade statsfinanser med sådana indragningar. Det är därför vi helt enkelt måste bromsa sjukförsäkringskostnaderna.

När jag hör Fredrik Reinfeldt kan jag se att han kommer att bli en mycket god efterträdare till Bo Lundgren. Han har redan anammat principen att till 90 % tala om motståndarens förslag, och kritisera det, och till 10 % om den egna politiken. Ska jag mäta var det snarare 91–9 eller 92–8. Han är på väg mot att tala till hundra procent om andra och ingenting om sin egen politik.

Men, Fredrik Reinfeldt, det är faktiskt oerhört viktigt att konstatera att de offentliga finanserna är grunden för hela välfärdspolitiken. När Sverige, Finland och Danmark i dag är de enda tre länderna i EU som har ordning på sina offentliga finanser, som har ett överskott, så är det faktiskt utomordentligt viktigt. Därför är det märkligt att Moderaterna inte ens tycker att vi behöver ha ett överskottsmål. De tycker inte ens att det är viktigt att vi sköter finanserna på ett sådant sätt att vi har ordentliga resurser. Det är ju så, mina vänner, att vi hade ett överskott på hundra miljarder kronor under den goda perioden 2000–2001. Dessa pengar har vi kunnat utnyttja maximalt genom att vi nu har kunnat motarbeta arbetslösheten.

Det är ju ingen tillfällighet, Fredrik Reinfeldt, att Sverige inte bara är ett av de främsta länderna när det gäller tillväxt, offentliga finanser och ekonomiska reformer utan också har en lägre arbetslöshet än vad exempelvis EU har i genomsnitt.

Fredrik Reinfeldt har partivänner i Frankrike. De vann valet förra våren på en politik som Moderaterna tycker att vi skulle ha haft här hemma också och som Moderaterna hade velat genomföra om de hade vunnit valet. Och vad gjorde Moderaternas partikamrater i Frankrike efter att ha vunnit valet? Jo, de sänkte skatterna på det sätt som Moderaterna här hemma också hade velat göra. Frankrike har i dag sista platsen i Europas ekonomi både när det gäller offentliga finanser och när det gäller ekonomiska reformer. Så snabbt kunde det gå med en borgerlig skattesänkingsregering i Frankrike. Så snabbt kunde det ha gått i Sverige också om de borgerliga hade fått majoritet och Moderaternas politik hade fått genomslag här i riksdagen.

Nu klagar Fredrik Reinfeldt på att en del av de socialdemokratiska reformerna inte blivit omedelbart genomförda. Inte alla våra vallöften är omedelbart genomförda. Samtidigt klagar han på att vi har för mycket ökade utgifter. Det går inte ihop på något vis. Det bör kanske vara lite ordning i leden i kritiken. Även om nu Reinfeldt ägnar 90 % av sitt anförande åt att kritisera så kanske han kunde ha någon ordning på sin argumentation i alla fall.

Han talar om de bidragsberoende kommunerna. Den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet och Miljöpartiet tycker att det är viktigt att landets kommuner och landsting får besked om de fyra fem miljarder kronor de får nästa år för jobb i skolan, sjukvården och äldreomsorgen. Då säger Reinfeldt föraktfullt: ”de bidragsberoende kommunerna”. Jag tror inte att några lärare, sjuksköterskor, undersköterskor

eller läkare känner sig som bidragsberoende och att de arbetar åt några slags bidragsberoende kommuner.

Karin Pilsäter tog upp frågan om ekonomiska drivkrafter. Det tycker vi är viktigt, för vi tycker att det är bra om man kan stimulera arbetsgivare och företag att ägna energi och arbete åt att skapa bra arbetsmiljöer så att färre behöver bli sjuka och vara borta från sina arbetsplatser. I dag har vi ett system där vi inte tillräckligt mycket uppmuntrar arbetsgivare att ta det här ansvaret. Vi skulle gärna vilja se från socialdemokratiskt håll att vi får ett sådant system med ekonomiska drivkrafter som uppmuntrar och stöder enskilda företagare. Vi tycker att det är bra att vi i vårpropositionen har kunnat lägga fram ett förslag som ger småföretagare ett särskilt skydd i det så kallade arbetsgivarinträdet eller sjuklönen. Små företag med 25 anställda eller färre kan på så vis undvika att få onödigt stora kostnader för sin sjukfrånvaro.

Karin Pilsäter är nog den enda, hoppas jag, i den här kammaren som tror att Irakkriget och Irakkrisen inte betyder någonting för tillväxten i Sverige – eller i världen, om man ska tolka henne på det sättet. Hon säger att det inte har någon betydelse. Man kan inte skylla på Irakkriget när det gäller tillväxten. Men varför tror Karin Pilsäter att land efter land har räknat ned sina prognoser för tillväxten och att hela världsekonomin har backat i år? Tror Karin Pilsäter inte att det finns något som helst samband mellan Irakkrisen och den internationella konjunkturdämpningen så torde hon nog faktiskt vara ganska ensam på det området.

Jag vill gärna påminna Karin Pilsäter om att vi under den förra mandatperioden inte bara skötte de offentliga finanserna utan också såg till att betala av på statsskulden. Statsskulden minskade med 320 miljarder kronor. Det betyder att räntekostnaden för vår statsskuld naturligtvis är mycket lägre i dag. Det tycker jag är oerhört viktigt att ha i minnet. Därmed står vi också starkare inför framtiden.

Mats Odell säger att Sverige hade draghjälp under den internationella högkonjunkturen. Det är klart att vi hade det. Men, Mats Odell, varför hade Sverige ändå bättre tillväxtsiffror än omvärlden? Vi hade så mycket draghjälp – inte bara av omvärlden utan faktiskt även av våra egna insatser – att vi sedan 1994 till och med har haft bättre tillväxtsiffror än EU-länderna, än OECD-länderna. Det beror naturligtvis på den politik som vi har fört här hemma, på att vi har åtgärdat budgetsituationen, sanerat statsfinanserna. Vi har skapat offentliga överskott. Vi har skapat tillväxt. Vi har skapat 320 000 nya jobb under den senaste mandatperioden. Det är naturligtvis en del av de framgångar som vi har haft och som vi nu kan utnyttja.

Mats Odell säger att regeringen lyfter fram det faktum att Sverige har fått fyra guldmedaljer i ekonomiska grenar. Jag kan säga att i den senaste EU-statistiken om ekonomiska reformer har Sverige av 100 möjliga medaljer tagit 35, Mats Odell. Finland och Danmark har också tagit väldigt många. Det är också ett uttryck för hur vi har kunnat sköta ekonomin allt bättre. Det är också vår ambition i fortsättningen att kunna ha en fortsatt bra tillväxt, för det är grunden för välfärden.

Anf. 10 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag tror att det är bra om finansministern håller en debatt som handlar om vad företrädarna för partierna har sagt och inte om

det som man möjligen har förberett i skriftliga inlägg före debatten. Det bli så konstigt om man så att säga ska bemöta saker som man själv inte har framfört.

Jag pratade om att det finns spruckna vallöften, och det har ju också finansministern nu påpekat, och att det är en blåsning gentemot väljarna både vad gäller vallöftena från 2002 och tillbaka till 1998. Jag hävdar att regeringen har svårt att nå något av sina ekonomiska mål, och det vore kanske intressant att höra finansministern säga någonting om det i dag.

Jag har hävdat att regeringsunderlaget darrar när det nu ska tas fram lite obekväma beslut. Jag har påpekat att ni själva har medverkat till att förslappa den budgetprocess som jag tror har betytt mycket för att vi under 90-talet ändå har kunnat komma till rätta med en hel del av de problem som Sverige har befunnit sig i. Jag påpekade också att det spenderades väldigt mycket pengar 2001–2002, vilket ju gav ett stort konsumtionsutrymme till svenska folket inför valet 2002. Något annat har jag faktiskt inte hävdat här i dag.

Dessutom har jag hävdat att det helt och hållet saknas tillväxtåtgärder i den här budgeten. Jag tror att vilken regering vi än har är det i det här läget där man måste börja göra jobbet. Vad är det som ska ligga till grund för växande företag? Vad är det som ska ge incitament och hopp för svenska folket att jobba mer och faktiskt få lite mer över efter skatt?

Jag tycker att det trots allt finns ett par saker i budgeten på detta tema, men de är negativa för tillväxten. Det nämns bland annat att taket för att komma undan den tredje veckan i sjukförsäkringen ska sättas vid företag som har ungefär 25 anställda. Med färre anställda slipper man ta kostnaden, men med fler anställda kommer man att behöva bära den kostnaden. Inser Bosse Ringholm att han därmed har skapat ett tillväxttak för företag som vill växa, alltså precis en sådan åtgärd som företagare i det här landet inte behöver och som kommer att bromsa ambitionen att växa vidare, trots att man kanske har en god idé som man vill bygga vidare på? Det är den typen av saker som naturligtvis gör att företagare i det här landet ofta ger upp.

Dessutom finns konstiga beskrivningar av hur mycket vi ska arbeta. Det börjar i finansplanen med beskrivningar av hur viktigt det är att vi jobbar mer och att det är en grund för tillväxt. Men sedan, på s. 27, dyker det helt plötsligt upp en formulering där regeringen säger att det är angeläget att korta arbetstiderna. Jag vet inte vilken teknik ni har haft i de samverkande partierna – om ni skriver en sida var medan de andra går ut en stund för att sedan komma tillbaka. Sidorna håller i alla fall inte ihop här. Miljöpartiet hade hand om s. 27, och s. 24 skrev Bosse Ringholm. Intrycket blir att den här majoriteten inte vet vart den är på väg. Hur ska vi ha det med jobben? Ska vi jobba mer eller ska vi jobba mindre? Ska vi få några åtgärder för tillväxten? Det är det som är läxan, Bosse Ringholm, för att få en växande ekonomi.

Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är viktigt att hålla fast vid de ekonomisk-politiska mål som regering och riksdag ställer upp. Till de allra viktigaste målen hör naturligtvis att hålla ordning på de offentliga finanserna. Det torde inte ha undgått ens Fredrik Reinfeldt, det jag har sagt ett antal gånger nu: Sverige är ett av få länder – 3 av 15 länder – som har ett överskott i de

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

offentliga finanserna. Detta är faktiskt grunden för hela vår välfärdspolitik.

Varför har vi dessutom kunnat stimulera den privata konsumtionen de senaste åren? Jo, just därför att vi har haft ordning och reda i ekonomin. Det har varit ett sätt att hålla tillbaka arbetslösheten.

Nu klagar Fredrik Reinfeldt på att folk har fått för mycket pengar i plånboken de senaste åren, att det har varit för mycket pengar till privat konsumtion och att det har varit för mycket pengar till olika reformer. Men Fredrik Reinfeldt: Det är ju just för att folk har haft pengar i plånboken, just för att vi genomfört olika reformer och skattesänkningar som har varit finansierade – det är inget som Moderaterna brukar använda, men de här reformerna har varit finansierade – det är just därför som vi har kunnat hålla stånd mot den internationella lågkonjunkturen under senare år. Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi kan fortsätta hålla de målen också.

Utgiftstaket är ett av de ekonomisk-politiska målen. Varje år under de sex år vi har haft utgiftstak – vi är inne på det sjunde nu – har de borgerliga ständigt ifrågasatt, ständigt misstrott och sagt: Regeringen kommer inte att klara utgiftstaken. Vi har klarat det första året, andra året, tredje året, fjärde året och femte året, och i höstas sade oppositionen under valrörelsen: Ni kommer inte att klara utgiftstaket. Vi redovisade från regeringens sida tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet i höstens budgetproposition åtgärder för att klara utgiftstaket för 2002. När 2002 nu är till ända kan vi konstatera att vi för sjätte gången har klarat utgiftstaket. Tala om att klara sina mål! Ständigt ifrågasatta har vi ständigt klarat målen.

Jag förstår inte Fredrik Reinfeldts synpunkt när det gäller att regeringen vill hjälpa de mindre företagen. Vi har sett att det finns en del mindre företag som har osedvanligt hög sjukfrekvens. En del av dem har försökt försäkra sig mot det här via en vanlig försäkringslösning på den privata marknaden, men av naturliga skäl har det blivit ganska höga försäkringskostnader, eftersom det är få företag som ingått i det här försäkringsskyddet. Därför har vi nu föreslagit i vårpropositionen att alla mindre företag ska få ett försäkringsskydd mot överkostnader. Det tycks Fredrik Reinfeldt inte gilla. Han tycks inte tycka att det är bra. Jag förstår inte det. Jag tycker att det snarast är ett tillskott till en bra tillväxt i vårt näringsliv att försöka försäkra bort dessa överkostnader. Vi behöver stödja näringslivet på alla olika sätt och vis. Det här är ett bra sätt att stödja de mindre företagen.

Anf. 12 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Låt oss bara vara klara över att förslaget om att införa en tredje vecka med ansvar för sjukförsäkringskostnader för företagen löser inte ohälsan.

Det regeringen gör är att flytta kostnaderna från statsbudgeten över på företagarna. Det är möjligen en operation för att få ordning på statsfinanserna, men det förbättrar inte det som borde vara uppgiften, nämligen att se till att ohälsan minskar i Sverige.

Jag tycker dessutom att det är en ren ovänlighet att på det sätt som regeringen gör återkommande peka ut privata företagare, som förmodligen är de som är bäst i landet på att ta hand om och verkligen jobba nära sin

personal, som de stora syndarna i det här sammanhanget. Var är självkritiken för alla de socialdemokratiska landsting och kommuner som är de som verkligen har problem med höga ohälsotal? Var är självkritiken? Det är de facto så att det är alltför i Sverige som känner: Jag får inte plats, jag hinner inte med, det finns ingen plats för mig i arbetslivet och jag har svårt att få mitt liv att hålla ihop, och därför kanske jag blir sjukskriven – därför kanske jag försöker komma undan. Det är en revolution på svenskt vis: Jag går hem och bäddar ned mig, därför att jag får inte plats – man lyssnar inte på mig.

I stället ägnar sig regeringen hela tiden åt denna jakt på privata företagare, som, när jag besöker dem, är stolta över att berätta hur låga sjuktal de har och hur väl de tar hand om sin personal. Det är genom att hela tiden skicka förslag mot den gruppen som ni försöker ta bort ansvaret från er själva. Det är därför ni inte löser problemet med ohälsan. Ni erkänner inte problemet – ni flyttar bara runt kostnader.

För Moderaterna är det viktigt att vi har ordning på statsfinanserna. Vi ska leverera förslag som gör att vi har en bättre saldobalans än regeringen, och vi har sedan länge sagt att vi tycker det är viktigt att Sverige kommer ned i statsskuldskvot, ned emot 40 %. Det är sättet att få ordning på statsfinanserna.

Däremot tycker vi inte att man ska fortsätta driva väldigt höga överskottsmål, baserade i hög grad på överskott i pensionspengarna, och sedan säga att det är ett utrymme som man kan spendera. Det var det Karin Pilsäter försökte påpeka för finansministern, men det återkommer nu som besked. Det finns alltså ett utrymme som i väldigt hög grad bygger på att det finns ett överskott i pensionssystemet, och man beskriver detta som att man kan dela ut det.

Sedan är det lätt att peka finger åt andra om att de har ofinansierade skattesänkningar och liknande. Ja, det har varit väldigt mycket ofinansierade skattesänkningar och reformförslag från den här majoriteten inför valet 2002, en av de dyraste valsegrarna någonsin, som svenska folket nu får vara med och betala. Och det är det jag pratar om. Jag pratar inte om att jag är irriterad. Svenska väljare är irriterade: De uppfattade att socialdemokraterna ställde ut löften, men nu backar man på en del håll eller skjuter på framtiden. Det är inte sjyst. Det är inte den typen av relation svenska väljare vill ha till sina politiker. Ställer man ut löften får man se till att leva upp till dem. Så enkel är politiken. Det är detta som socialdemokratin inte har gjort, och för detta förtjänar ni kritik.

Anf. 13 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis en framgång att även Fredrik Reinfeldt och Moderata samlingspartiet erkänner att vi behöver offentliga överskott. Det intressanta är ju att Moderata samlingspartiet aldrig i sina förslag har lagt fram några sådana. Det ska bli intressant att se om man i kommande motioner nu kommer att lägga om kursen och inse att det behövs offentliga överskott.

Men jag är inte så säker på att det är så. I nästa ögonblick säger ju Reinfeldt emot sig själv genom att säga att vi inte hade behövt ha det där överskottet på hundra miljarder för ett par år sedan. Men Fredrik Reinfeldt: Det är ju just för att vi hade ett överskott för två år sedan som vi har kunnat bekämpa arbetslösheten bättre än andra länder. Det är därför

vi har kunnat se till att företagen i Sverige har haft en bättre efterfrågan på sina varor och tjänster. Folk har haft pengar i plånboken, därför att vi hade ett överskott. I länder som inte hade något överskott, eller som hade ett litet överskott och nu har stora underskott, har man inte kunnat stimulera ekonomin på det sätt som vi har gjort i Sverige, och det är det som Fredrik Reinfeldt har så väldigt svårt att förstå. Därför tror jag att det kommer att vara så att Moderaternas politik också framöver kommer att handla om att lägga fram ofinansierade förslag om skattesänkningar utan någon form av förståelse för att vi i goda tider behöver överskott som vi kan använda i lite sämre tider.

Fredrik Reinfeldt, regeringens förslag om ohälsan gäller *alla* arbetsgivare. Det måste ändå Reinfeldt ha tagit till sig. Det gäller alla arbetsgivare: privata, offentliga, statliga och kommunala. Tittar man på sjukfrånvaron ser man att det faktiskt är så att de kommunala arbetsgivarna har den högsta sjukfrånvaron. Staten har den lägsta sjukfrånvaron. Däremellan finns de privata arbetsgivarna. Jag säger inte att staten är bäst och de kommunala arbetsgivarna sämst. Jag säger att detta har olika orsaker. Vi måste bekämpa *all* sjukfrånvaro, var den än befinner sig någonstans i offentliga eller privata företag av något slag. Det är det som våra förslag går ut på. Jag har fortfarande svårt att förstå varför Reinfeldt vill motsätta sig att vi särskilt vill hjälpa de små företagen mot de överkostnader som de i annat fall kan komma att drabbas av.

Vi hade en moderatledd regering i början på 90-talet. Den lyckades få upp underskotten till en sådan nivå att statsskulden var över 80 % av vår ekonomi, av vår bruttonationalprodukt. Vi har nu fått ned denna statskuld från 80 % till 50 % och vill gärna ta ned den ytterligare ett steg. Men då måste man ha ordning och reda i de offentliga finanserna och se till att man också hela tiden har täckning bakåt. Man måste ha överskotten i goda tider som kan användas i sämre tider. Det är en kunskap som Moderaterna fortfarande har väldigt svårt att ta till sig.

Får jag till sist säga att jag naturligtvis hoppas att näringslivet ska kunna hjälpa till i tillväxten och att vi kan få draghjälp, ett samarbete mellan näringslivet och samhället. Men det fordrar kanske att näringslivet tar lite större ansvar för sina optioner, stora förmåner och allt annat som man nu ägnar stort intresse åt. Om man ägnade lika stort intresse åt tillväxtfrågorna kanske vi kunde få lite stöd därifrån också när det gäller tillväxtpolitiken i Sverige.

Anf. 14 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! När man hör Bosse Ringholm, och för den delen också Lars Bäckström, så förstår man att ni måste ha haft stor nytta av att åtminstone ha ett parti med er som hade markkontakt, i form av Miljöpartiet. Jag förstår att finansministern är mycket trängd nu. Det skulle jag också ha varit ifall jag hade befunnit mig i hans kläder, vilket jag inte skulle vilja göra.

Precis som finansministern sade alldeles nyss: En osanning blir inte sann för att den upprepas ofta. När man nu hör er upprepa gång på gång att ni inte har brutit några vallöften är det precis så. Först bryter ni vallöften och sedan förnekar ni det. Det är ännu värre. Det är som småbarnen som går och snattar i kakburken men sedan påstår att inga kakor har

försvunnit. Om de har försvunnit var det i alla fall inte de som tog dem, påstår de.

Vad Bosse Ringholm alldeles nyss gjorde var att erkänna för riksdagens ledamöter och hela den del av svenska folket som nu ser på TV att man har brutit redan det allra första vallöften. Han läste upp att Socialdemokraternas första vallöfte var att aldrig medverka till att underminera statsfinanserna och därför måste reformer vara finansierade. Det var det första vallöftet. Det är brutet så det bara stänker om det, med era underskott i statsfinanserna och de nya lån ni tar upp. Sedan har ni brutit en massa andra vallöften, både sådana ni inte kommer att genomföra nu och andra. Enligt den här budgetens tabeller är det varaktigt hela mandatperioden att de höjda taken i sjuk- och föräldraförsäkringen inte ska genomföras, i alla fall enligt era kalkyler.

Herr talman! Jag måste bara säga en sak till Bosse Ringholm. Jag förstår att han har med sig färdigskrivna lappar. Men han kan ändå lyssna på vad jag säger nu. Det är inte Irakkrisen och den internationella orons fel att sjukskrivningarna och förtidspensioneringarna i Sverige fortsätter att stiga i höjden. Det är inte Saddam Husseins fel att ni har misslyckats totalt med integrationspolitiken.

Man kan jämföra till exempel med vad Bosse Ringholm skrev på Finansdepartementets hemsida: Den internationella konjunkturen har försämrats drastiskt. Men Peter Eriksson sade här att det inte är någon särskilt kraftig lågkonjunktur utan det är strukturproblemen som är era budgetproblem. Det är där själva poängen ligger, att ni inte förmår att hantera de budgetproblem och de strukturproblem som har varit väl kända sedan långt före valet. Det är det som är era brutna vallöften.

Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Vi diskuterar två saker, Karin Pilsäter. Den ena är att tillväxten i världen inte har ökat i år, som många trodde i höstas. Tillväxten minskar snarare. Det hänger ihop med Irakkriget. Det hänger ihop med den sämre internationella utvecklingen. Det tror alla utom Karin Pilsäter.

Varför skulle land efter land i Europa och Asien, USA och så vidare skriva ned sina tillväxtsiffror om det inte hade något samband med Irakkrisen, med en sämre internationell utveckling? Den enda som inte tror det är tydligen Karin Pilsäter.

Det andra vi diskuterar är våra kostnader i sjukförsäkringen. De har en annan bakgrund. Regeringen har nu gjort bedömningen att det är i första hand de kostnaderna som vi ska bromsa. Vi gjorde i höstas bedömningen att kostnaderna skulle öka med 6 miljarder kronor i år. Nu har vi gjort en ny bedömning som visar att de ökar med 12 miljarder, dubbelt så mycket. Vi slår oss inte till ro med det, som Karin Pilsäter, och säger: Okej, det får vara 12 miljarder. Vi gör någonting för att bromsa kostnadsökningen från 6 till 12 miljarder kronor. Vi lägger fram ett stort antal förslag som innebär att alla – individer, arbetsgivare, arbetsplatser, samhällets olika institutioner – måste hjälpa till med att få ned kostnadsutvecklingen på sjukförsäkringsområdet.

Karin Pilsäter upprepar att regeringen har brutit vallöften. Det är tja-tigt, Karin Pilsäter. Vi hade 20 miljarder i vallöften som vi i höstas lade in i budgetpropositionen för 2003. Vi kommer att lägga in nya för 2004,

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

2005 och 2006 – för hela perioden. Vi har inte börjat med det ännu, 2005 och 2006. Karin Pilsäter säger att hon läser i tabellerna för 2005 och 2006. Hon ser i syne, för det finns inga sådana tabeller. Det finns inga tabeller för de åren. Hon läser ändå. Det är duktigt gjort, Karin Pilsäter.

Vi kommer att lägga in alla våra reformer åren framöver för att klara dem hela mandatperioden. Men vi har naturligtvis sett till att vi fortfarande har pengar för alla de reformer som vi i höstas hade pengar för, med undantag av sjukförsäkringstaket.

Karin Pilsäter bestod oss i höstas under motionstiden med en fantastisk insats – och gör det förmodligen nu också. När arbetslösheten ökar med ½ % i Sverige och ännu mer i vår omvärld, då föreslår Karin Pilsäter och Folkpartiet att vi ska minska samhällets insatser för att ge de arbetslösa jobb. Då ska invandrarna få mindre stöd för att få jobb, mindre stöd för att få utbildning för ett jobb. Det är väl ingen integration utan snarare tvärtom. Det är också därför regeringen i denna i övrigt relativt kärva budget gör en satsning på framför allt storstäderna, för att ge invandrarna mer jobb där. Vi fullföljer den storstadssatsning som vi har hållit på med i några år.

Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Min femåring hemma brukar också tycka att jag är tjatig när jag säger att hon inte får äta kakor före middagen. Jag förstår att Bosse Ringholm tycker att jag är tjatig när jag upprepar att han har brutit vallöften. Men det betyder inte att han inte har gjort det, lika lite som det betyder att min femåring inte har tagit kakor. Jag förstår att han tycker att det är tjatigt.

Det är väl en sak att finansministern över huvud taget inte hör vad vi säger. Men nu kan han inte ens se vad det står i hans egen proposition. Han säger att jag ser i syne. Slå upp s. 82, för att ta ett exempel! Där står att effekten av den uppskjutna takhöjningen har en permanent effekt på 2 miljarder kronor. Det finns tabeller för 2004, 2005 och 2006. Det är på s. 82 i den proposition som finansministern just har överlämnat till herr talmannen.

Jag vet inte riktigt om det finns så mycket mer att säga i den här debatten. Jag har väl aldrig förnekat att vi har en lägre tillväxtprognos. Jag har märkt att finansministern har ytterst svårt att höra vad man säger. Men, om jag tar det långsamt, det är inte de sänkta tillväxtprognoserna som är huvudorsaken till dagens budgetproblem. Huvudorsaken till det stod att finna framför allt i de ökade sjukskrivningskostnaderna, och de var kända före valet. Bosse Ringholm sade då, i Dagens Eko: Den prognos vi har sett för 2003 kommer vi att kunna hantera så att även 2003 landar i ett överskott. Då säger reportern: Kan ni inte förklara, när det är en dryg vecka till valet, hur det här ska gå till? Då svarar Bosse Ringholm: På samma sätt som tidigare höstar ska vi sköta det här. Det har vi klarat varje gång tidigare.

Vi har facit i hand nu. Ni har inte klarat det.

Använd nu din sista replik mot mig, Bosse Ringholm, inte till att påstå att jag har sagt saker jag inte har sagt, inte till att påstå att jag har läst saker som inte finns att läsa utan i stället till att förklara: Var ska ni spara de sista 2 miljarderna som saknas för att nå ert eget sparbeting som vi kunde läsa om bland annat i det pressmeddelande som låg på Finansde-

partementets hemsida den 4 april? Använd minuten till att tala om det i stället för att säga att jag har sagt saker som jag inte har sagt eller läst saker som inte finns att läsa.

Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis bra att Karin Pilsäter nu backar, slår till reträtt, och säger att Irakkriget nog har inverkan på den internationella konjunkturen. Sent omsider har hon kommit till den insikt som alla andra i världen haft sedan månader tillbaka.

Det är en realitet, Karin Pilsäter, att regeringen inte har lagt några förslag vare sig för 2005 eller 2006. Tvärtom har regeringen i vårpropositionen sagt att vi återkommer till hösten med de förslagen. Det gör vi av respekt för riksdagen eftersom riksdagen har sagt att de på våren inte vill ha förslag om utgifter för 2005 och 2006. De ska i stället finnas i budgetpropositionen.

Det är naturligtvis också regeringens avsikt, som vi anmäler i vårpropositionen, att då gå igenom hela det 121-punktsprogram som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet efter valet kom överens om och som vi reform efter reform har kunnat bocka av för hela mandatperioden.

Vi har satt en stor ära i att klara utgiftstaket för innevarande år liksom för förra året. Karin Pilsäter ifrågasatte både nu och i valrörelsen om regeringen skulle klara utgiftstaket för 2002 och 2003. Vi har visat att så är fallet. Det är en verklighet, Karin Pilsäter, att vi klarar utgiftstaket för 2002, trots era spådomar om att det inte skulle gå. I den här vårpropositionen visar vi att vi vidtar åtgärder för att även klara 2003, liksom vi i höstas vidtog åtgärder i budgetpropositionen för att klara utgiftstaket 2002.

För att komma tillbaka till papegojargumentet om vallöftena vill jag säga att vi i budgetpropositionen i höstas lovade höjt studiestöd till gymnasieungdomarna. De får i dag studiestöd för nio månader, och vi lovar nu en tionde månad. Det finns med i den här propositionen och kommer att betalas ut under året.

Vi lovade i höstas mer pengar till kommunerna för att de ska kunna anställa fler lärare. Vi fullföljde det vallöftet. Vi lovade mer pengar till landstingen för att de skulle kunna anställa fler läkare, undersköterskor och sjuksköterskor. Det vallöftet fullföljde vi också. Vi lovade att genomföra den allmänna förskolan. Nu fullföljer vi även det vallöftet.

Jag skulle kunna fortsätta att gå igenom detta punkt efter punkt. Som jag har sagt genomför vi nu reformer för 19 av de 20 miljarder kronor som vi hade i budgetpropositionen i höstas. Vi skjuter på den tjugonde, taket, och vi berättar varför vi gör det. Om vi skulle genomföra även det skulle det antingen ske ofinansierat, vilket vi tycker är oacceptabelt, eller också skulle man tvingas pruta, spara, dra in på någonting annat. Det är inte rimligt att man för att genomföra en ny reform drar tillbaka en annan reform som vi tycker är angelägen att fullföljas.

Därför, Karin Pilsäter, ska tillväxten inte underskattas. Det är viktigt att alla de insatser som finns i den här budgeten också i fortsättningen bidrar till att höja tillväxttakten i Sverige. Då kommer vi att få utrymme för de reformer och vallöften som vi har ställt ut.

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Anf. 18 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Vi kristdemokrater är inte alls kritiska till att regeringen genomför besparingar, utan vår kritik handlar om att regeringen inte presenterar långsiktiga strategier som gör att vi kommer till rätta med ohälsotalen, får ned den långsiktigt höga arbetslösheten, ser till att människor kommer i arbete och börjar betala skatt.

När det gäller vallöftena började finansministern med att vinka med Socialdemokraternas valmanifest. Men det var ju inte hela valrörelsen. Jag undrar om finansministern minns en presskonferens, jag tror att det var på Harpsund den 15 augusti, där han kom ut och sade: Nu vet jag, och nu kan vi vara säkra på att kunna genomföra detta. Det var ungefär en månad före valet.

Finansministern säger att det bara är Karin Pilsäter som inte skyller på Irakkriget. Jag vet i alla fall en till – statsminister Göran Persson. Var det inte han som sade att ett kort krig till och med kan vara bra för tillväxten? Det vore intressant att höra finansministern kommentera sin egen statsministers syn på detta.

Sedan är finansministern åter inne på att Sverige skulle vara någon sorts världsmästare på tillväxt. Sanningen är ju att om man läser siffrorna i propositionen ser man att tillväxten i Sverige de kommande åren blir sämre än i världen i stort, sämre än snittet i USA, ungefär samma som i EU, sämre än i Norden och framför allt sämre än i Finland.

Nu hade vi 35 guldmedaljer. Jag skulle vilja se finansministern påhängd dessa, i full ornat, gå ut i den svenska äldrevården och till de underbemannade daghemmen och tala om att vi här har guldmedaljer. Dela med sig av den guldglansen, finansministern, så ska han få höra vad folk tycker om detta.

Sjukförsäkringen ska vi sköta solidariskt säger finansministern. Ja, men nu lägger ni över ansvaret på företagen utan att ge dem en solidarisk finansiering. I stället för att ta itu med detta, komma med en genomtänkt strategi, klämmer ni in de sjukskrivna under utgiftstaket. Det är inte human. Sanningen är att regeringen saknar såväl ideologi och strategi som färdriktning för att komma till rätta ens med de mål som de själva ställde upp inför valet.

Det är inte bara statens ekonomi som är i obalans. Det gäller även kommunernas ekonomi. I torsdags presenterade Kommun- och Landstingsförbundet en rapport som säger att kommunerna och kommunsektorn behöver öka skatterna med ytterligare 1:20 för att komma i balans. Det handlar om 7 miljarder i underskott i år, 7 miljarder nästa år och 18 miljarder året därpå. Det är oerhört allvarligt att regeringen inte tar itu med de långsiktiga tillväxtproblem som Sverige har. Kom inte och tala om guldmedaljer i tillväxten en gång till, Bosse Ringholm!

Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Mats Odell tycks beklaga att Sverige har hamnat överst bland de 15 EU-länderna när det gäller ekonomiska reformer. Den svenska avundsjukan brukar ibland beskrivas som ett folkbeteende eller folkkynne, men jag undrar varför Mats Odell är så oerhört avundsam mot att svenska folket har skaffat sig den här placeringen när det gäller ekonomisk tillväxt, offentliga finanser, sysselsättning och mycket annat.

EU mäter varje år ungefär hundra olika indikatorer på ekonomiska framgångar, och Sverige var etta, tvåa eller trea på 35 av dessa hundra indikatorer. Det är någonting som svenska folket ska glädja sig åt – inte gråta över, som Mats Odell gör.

Mats Odell säger att Kristdemokraterna inte har någonting emot att man minskar utgifterna. Men när vi från regeringens sida försöker bromsa sjukförsäkringskostnaderna är han emot alla våra förslag. Vilka förslag har han då som på ett bättre sätt kan bromsa sjukförsäkringskostnaderna, om han menar allvar med att man ska bromsa dem?

Mats Odell sade i sitt tidigare anförande att barnfamiljerna far illa av detta. Det som barnfamiljer, sjuka och arbetslösa far mest illa av är om ekonomin går över styr och vi går tillbaka till det moras som vi hade i början av 90-talet. Det är det allra värsta som kan drabba inte bara barnfamiljer, sjuka och arbetslösa utan naturligtvis hela svenska folket.

Barnfamiljerna kan se att bland de reformer som vi genomför i år finns den allmänna förskolan, som är till glädje för många barnfamiljer. Vi får fler lärare i skolan, vilket är viktigt för barnfamiljerna. Där finns det ökade studiestödet för tonåringarna i gymnasieskolan. Golvet i föräldraförsäkringen höjs nästa år, liksom har skett i år och förra året. Vi får ytterligare en pappa- och mammamånad i föräldraförsäkringen.

Det är många viktiga reformer som barnfamiljerna har anledning att ta till sig som ett resultat just av att vi håller ordning på ekonomin och kan fullfölja våra vallöften, kan fullfölja de reformer som vi drog upp i höstas. Men, Mats Odell, vad är det för förslag som Kristdemokraterna har som ska bromsa ohälsan och sjukförsäkringskostnaderna eftersom du är så negativ till alla de förslag som vi har presenterat?

Vår helhetssyn är inte att skylla på de sjuka, på den enskilde, som Mats Odell säger, utan vår helhetslösning är att alla naturligtvis måste bidra till att på något sätt minska kostnaderna. Vår främsta ambition är att se till att den som är sjuk i sin rehabilitering ska få sådant stöd och sådan hjälp att han eller hon kan komma tillbaka till arbetsplatsen. Det ska ske men hjälp av försäkringskassan, arbetsförmedlingen och många andra.

Anf. 20 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Det får ursäktas men jag får nästan en déjà vu-känsla. Vi har under ett antal veckor sett en minister i TV stå och upprepa fullständigt orimliga saker. Bosse Ringholm börjar likna en viss informationsminister som numera inte längre syns i TV.

Det är lite märkligt att höra detta om tillväxten. Enligt vårpropositionen ska Sveriges genomsnittliga tillväxt 2003–2004 vara 2,2 %. I världen i stort ska den vara 3,7 %. Vad var de guldmedaljerna värda? I USA blir tillväxten 3,4 % i snitt. I Norden 2,3 %, och i Finland 2,7 %. Det håller inte att gömma sig bakom dessa guldmedaljer. Ni måste nu göra något konkret. Ta fram Småföretagardelegationens förslag och genomför dem. Minska den regeldjungel som håller på att kväva svenska småföretagare.

Bosse Ringholm upprepar väldigt ofta att det är 19 av 20 miljarder. Om jag återigen tittar på s. 82 i propositionen är det ingalunda 1 miljard som saknas. Det är först den uppskjutna reformen med taket i sjuk- och föräldraförsäkringen. Det är 2 miljarder. Sedan är det taket i föräldraför-

säkringen som är 865 miljoner. Därefter är det höjningen av maxtaxan, som är 260 miljoner. Det är 3 miljarder och inte 1 miljard. Hur räknar finansministern egentligen?

Sedan räknar han upp ett antal utgiftsreformer som föreslås genomföras i propositionen. Det är alldeles riktigt. Det finns pengar. Ni lånar ju ett stort antal miljarder för detta år och för de kommande åren. Det hade alltså funnits pengar. Nu vill ni äta av utsädet och göra konsumtion av detta. Varför inte stärka den långsiktiga tillväxten? Avveckla till exempel den förmögenhetsskatt som har drivit ut 500 miljarder av svenska hushålls sparkapital. Det hade kunnat vara riskkapital till alla de små företag runtom i hela landet i glesbygd som i dag blöder.

De pengarna har ni drivit ut ur landet genom att låta Sverige som nästan enda land i EU ha kvar förmögenhetsskatten. Det hade kostat 5 miljarder att åtgärda det allvarliga strukturfelen, Bosse Ringholm. Det är det kanske allra allvarligaste. Det andra är arvs- och gåvoskatten. Det drabbar familjeföretag som ska övergå från en generation till en annan. Även detta hade varit fullt möjligt att finansiera och se till att vi får en bättre tillväxt. Ni prioriterar konsumtion.

Ni har ingen långsiktig strategi för hur Sverige ska kunna lyfta sig upp och bli ett land där alla människor kan få en värdig vård och omsorg, där alla barn kan få hela och rena skolböcker och där vi har en äldrevård värd namnet.

Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Verkligheten och fakta talar mot det Mats Odell säger. Sedan den socialdemokratiska regeringen 1994 tog över det borgerliga konkursboet har tillväxten i Sverige ökat mer än i EU-länderna, Mats Odell. Den har ökat mer än i OECD-länderna. EU:s senaste prognos är att tillväxten ökar mer i år i Sverige än i övriga EU-länder.

Mats Odell pekar på Finland. Jag tycker att det är intressant med Finland eftersom Finland, Danmark och Sverige är just de tre EU-länder som har de bästa offentliga finanserna. De har första-, andra- och tredjeplatserna. Sverige är etta, Finland två och Danmark trea när det gäller ekonomiska reformen.

Finland har någonting som Sverige inte har. Det är jag glad för. Finland har en arbetslöshet som är 9–10 %. Det vill jag inte ha i Sverige. Jag tycker att det är viktigt som hög tillväxt som Finland och Sverige har. Men jag vill inte ha Finlands höga arbetslöshet. Därför är det på den punkten väldigt viktigt att försöka hålla tillbaka arbetslöshetssiffrorna i Sverige i fortsättningen.

Om det fanns 5 eller 6 miljarder kronor ytterligare skulle jag inte vilja lägga dem på sänkt förmögenhetsskatt. Jag skulle satsa de pengarna på de sjuka och de arbetslösa för att ge dem chansen att komma tillbaka i jobb. Mats Odell kan ha en annan prioritering och tycka att de som har förmögenhetsskatt ska få de 5, 6 miljarderna.

Jag vill ge pengarna till de sjuka och de arbetslösa. Där gör de större nytta för individernas egen hälsa, deras eget sociala välbefinnande, deras välfärd och för ett rättvisare Sverige men också för att det är bättre för tillväxten i sin helhet att göra en sådan satsning på dessa grupper.

Det är därför vi idogt i vårpropositionen lägger fram ett stort antal förslag för att bromsa just sjukkostnaderna. Vi har gjort det från elva-

punktsprogrammet för något år sedan och över trepartssamtalen. Vi kommer tillbaka i höst med nya förslag om ekonomiska drivkrafter. Vi har massor av förslag som berör alla olika delar av samhället just för att få utrymme att satsa på de sjuka och de arbetslösa i framtiden.

Anf. 22 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Bosse Ringholm sade till mig: Gå med i EMU, Bäckström, så slipper du de borgerliga överbuden. Men, Ringholm, det gör man ju inte. De borgerliga kan lägga överbud även i EMU. De kommer nog att växla falskt oavsett krona eller euro. Som Bosse Ringholm själv påpekade är det ute i Euroeuropa som man har de stora underskotten.

Låt oss nu fortsätta att hålla ordning med Sparbank och Riksbank. Vi har också kvar vårt räntevapen. EMU-debatten ska vi föra senare. Men tänk på det, Bosse Ringholm: Borgarna kommer säkert att försöka att växla 10 euro i 150 cent. Det är ingen lösning.

Jag har en fråga också. Jag tror att Bosse Ringholm delar min åsikt att vi ska försöka återställa sjukpenningen så fort som möjligt. Möjligtvis har vi olika åsikter om vad "så fort som möjligt" är. Jag tycker att den återställningen kommer före andra nya utgiftsreformer. Vad anser Bosse Ringholm?

Det är också en annan sak. Jag och Ringholm vet att allt som står i tidningar inte är sant. Men en del är det, och också ganska mycket. Jag läste Dala-Demokraten. Där påstår man att statsrådet Sahlin har sagt som svar på frågan varför man sänker sjukpenningen: "Fråga våra samarbetspartier miljöpartiet och vänsterpartiet varför de inte ställde upp på att låta arbetsgivarna ta ett större ansvar för sjukförsäkringen utan tvingade oss att gå med på sänkt sjukpenning."

Så var det väl inte, Bosse Ringholm? Det kan vara riktigt att väljarna och kammaren får reda på hur det var. Jag har inte sagt: S tvingade oss i Vänsterpartiet att gå med på förslag som sänkt sjukpenning. Men jag vet att det inte var vi som ställde det förslaget. Jag kan inte heller se att något annat parti tvingade s att gå med på förslaget om sänkt sjukpenning. Det är väl riktigt att klargöra det?

Jag tror att jag och Bosse Ringholm är av samma mening. Men klargör gärna så att det inte råder någon oklarhet och så att vi kan säga vad sant är till socialdemokraterna i Dalarna.

Anf. 23 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Lars Bäckström har rätt i att man aldrig helt kan vaccinera sig mot borgerliga överbud, även i EMU eller utanför EMU. Vad jag stillsamt ville påpeka var att vi släpper i varje fall växlingskostnaderna om vi går med i EMU. Det är dessutom alltid ett bra argument i EMU-diskussionen.

Sedan hänger EMU kanske inte riktigt bara ihop med hur den ekonomiska situationen ser ut, Lars Bäckström. Det land som har de bästa offentliga finanserna och det största överskottet just nu är ett EMU-land, Finland. Jag vill inte hävda att det beror på att det är med i EMU. Likaså hävdar jag inte att det faktum att Tyskland och Frankrike, som ligger sämst i ligan, är EMU-länder är orsaken till deras positioner, utan det är nog andra förtydnelser. Den typen av enkla typen argument ska vi inte ha

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

i EMU-debatten. Jag ser fram emot en saklig och seriös diskussion kring detta.

Det avgörande är att vi är överens om att alla de förslag som vi har på sjukförsäkringsområdet tillsammans måste bidra till att minska kostnaderna för sjukförsäkringen. Det är först i det läget som vi kan diskutera hur vi kan hantera eventuellt nya reformer och i vilken ordning vi ska ha det.

Jag kan bekräfta, Lars Bäckström, att den överenskommelse vi har våra tre partier emellan självfallet är en i högsta grad frivillig överenskommelse. Det finns inget mått av tvång i denna.

Anf. 24 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag fick intrycket av artikeln i Dala-Demokraten att s hade något alternativ, och så tvingade någon s att inte göra det, utan man fick göra något sämre i stället. Svarte Petter ska då lämnas till Peter Eriksson i Miljöpartiet eller Lars Bäckström i Vänsterpartiet. Det är möjligt att någon ska ha Svarte Petter, men jag vill inte ha Svarte Petter i den frågan.

Jag vill för kammaren försöka säga hur jag uppfattade att det gick till. Såvitt jag förstår var det verkligheten och avtalen, och därmed möjligen indirekt avtalsparterna, som fick regeringen att dra tillbaka sitt förslag om medfinansiering. Så uppfattade jag situationen.

Kanske var det Riksförsäkringsverkets rutiner och datorsystem som fick regeringen att inte ens föra fram förslaget om medfinansiering för arbetsgivarna via Riksförsäkringsverket. Kanske var det som Palme sade en gång: Verkligheten är vår värste fiende.

Skyll möjligen på den och beredningen i Regeringskansliet, men skyll inte på något samarbetsparti. Nu har inte Bosse Ringholm gjort det. Men det är risk för att andra gör det och att det kan sprida sig dolkstötslegender.

Vi lade fram förslag om en ohälsobavgift som skulle ge pengar för lokalt arbetsmiljöarbete där arbetsgivarna skulle kompenseras med en sänkt löneavgift. Det är inte så dumt tänkt av oss. Det tror jag faktiskt att en och annan på borgarsidan och en och annan arbetsgivare och facklig organisation kan tycka. Vi kan erkänna att vi inte var nog tekniskt färdiga med vårt förslag.

Vi förde fram förslag om sanktioner mot arbetsgivare som inte uppfyller det lagstadgade kravet att lämna in en rehabiliteringsplan. Det var en ganska klok tanke som har stort stöd av de fackliga organisationerna.

På det sättet tror jag att vi måste arbeta i den här frågan, Bosse Ringholm. Vi måste få med oss alla parter, det politiska systemet, löntagare, arbetsgivare och vårdgivare. Det måste vi nu göra till höstbudgeten. Där tror jag att jag, vi i Vänsterpartiet, Bosse Ringholm, Socialdemokraterna och Miljöpartiet är överens.

Vi måste nu få fram ett sådant förslag som vi kan förankra. Alla kan inte gilla allt i det. Men det kan inte vara i total konfrontation med någon av de viktiga aktörerna i ohälsarbetet.

Vi ska få fram ekonomiska drivkrafter mot ohälsan, men vi ska framför allt ha ett lokalt arbete mot ohälsan.

Anf. 25 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Vi befinner oss i en internationell lågkonjunktur, vilket vi varnade för redan för ett år sedan. I den lågkonjunkturer håller inte regeringens nerver, utan man väljer i brinnande valrörelse att lägga fram förslag som har försatt oss i den situation där svensk ekonomi nu befinner sig.

Man ser ibland människor som gräver en grop åt andra, men det regeringen gjorde när nerverna inte höll var att gräva en grop åt sig själv. Det får ni nu också ta ansvar för alldeles själva tillsammans med regeringsunderlaget.

Det problematiska är – om man ska ha en resonerande ton i den här allvarliga situationen – att det inte finns några riktiga strategier för att man långsiktigt ska förbättra den ekonomiska situationen. De två stora problemområdena, som handlar om företagandet och nya arbetstillfällen, saknar dynamiska förslag. I stället lägger man fram förslag som gör att varenda företagare kommer att tänka sig för, inte bara en utan två och tre gånger, innan man nyanställer. Det är precis det som LO, TCO, SACO, FR, Svenskt Näringsliv och oppositionspartierna har varnat för – särskilt i en lågkonjunktur. Jag förstår inte varför man ska ägna sig åt att lägga krokben för hela landet på det viset.

Det andra svåra systemfelet med budgeten är att det inte finns några strukturella förslag för att långsiktigt göra människor friskare. Det finns bestraffningar i form av sänkta ersättningsnivåer och ökat ansvar för företagandet. Men vi vet att bara ett fåtal, 14 %, av de långtidssjukskrivna har fått någon rehabiliteringsinsats. Det adresserar ni inte alls. Då satte man kravet till ett telefonsamtal på ett år, vilket är ett ganska lågt krav.

Det gäller vårdgaranti och rehabiliteringsgaranti. Ni vågar inte heller genomföra Finsam fullt ut, där myndigheter och arbetsgivare faktiskt bestämmer sig för att gemensamt lösa problemen runt den enskilde drabbade. Hela den sida som handlar om att hjälpa människor ur en situation har ni låtit bli att adressera. Moroten saknas, men piskor är det gott om. Det löser inte problematiken på lång sikt, och det är det som är så oerhört bekymmersamt i det här läget.

Anf. 26 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Redan i budgetpropositionen i höstas pekade regeringen ut två viktiga områden. Det ena var att skaffa fler jobb framför allt till invandrarna, som har en betydligt högre arbetslöshet än andra grupper. Det andra var att få bukt med just de skenande sjukskrivningskostnaderna.

Vi har lagt fram en rad förslag på båda dessa områden. Sammantaget är de präglade av den så kallade arbetslinjen, det vill säga att ge sjuka och arbetslösa chans att komma in på ett jobb på arbetsmarknaden. För att ta ett enda exempel lägger vi fram förslag om ett särskilt anställningsstöd för långtidssjuka. Det är en modell som har prövats och visat sig vara positiv inom arbetsmarknadspolitiken, och som vi vill pröva också för att ge långtidssjuka chans att komma tillbaka.

Jag beklagar om Lena Ek inte ens har upptäckt förslagen och inte har sett hur många förslag vi lägger fram för att just öka arbetskraftsutbudet. Som vi skriver i vårpropositionen är det väldigt viktigt att Sverige nu, i

Prot. 2002/03:91

15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

en sämre konjunktursituation, förbereder sig för ett bättre konjunkturläge genom att rusta arbetskraften och se till så att de sjuka och arbetslösa får en chans att komma tillbaka till det de önskar och drömmer om – att kunna få ett jobb.

Anf. 27 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Rusta arbetskraften, säger Bosse Ringholm. Ni drar ju ned på anslagen till arbetsmarknadsåtgärder. Det har ni ägnat er åt nu när det har varit problem med utgiftstaket – ni lägger på och drar ned, lägger på och drar ned. Likadant har ni gjort med företagsstöden – lägga på och dra ned, lägga på och dra ned. Likadant har ni gjort med jordbrukets EU-stöd – lägga på och dra ned, lägga på och dra ned. Likadant förs diskussionen nu om sjuksidan. Det finns ingen långsiktig planeringshorisont.

När ni lägger fram de här förslagen som minskar tillväxten och inte ger den långsiktigt hållbara utveckling som vi behöver så uppstår det ett ramaskri någonstans. Människor blir alldeles förtvivlade, för detta fungerar inte. Då måste ni lägga en liten plåsterlapp på det. Den tekniken har ni använt både när det gäller företagandet, när det gäller arbetslösheten och när det gäller sjuksidan.

Det är inte en samlad femårsplanering, utan i det här budgetläget och i den här konjunktursituationen ägnar ni er åt något slags gammalrysk femveckorsplanering som ger en ryckighet i företagens planeringshorisont som gör att inte någon investerar. Hur farao ska man få en företagare att säga: Ja, jag vågar anställa en invandrare! Jag vågar anställa en småbarnsmamma eller småbarnspappa! Jag vågar anställa en människa som har varit arbetslös eller sjuk förut! Ni sätter ju företagen i den situationen att om det händer någonting så blir kostnaderna oöverstigliga.

De förslag som ligger i budgetpropositionen innebär en långsam strypsna på företagandet och på tillväxten. Det är oerhört farligt i det här konjunkturläget.

Det blir patetiskt när man hör till exempel kulturministern säga: Vi kan inte uppfylla vallöftet om gratis inträde till de statliga museerna på grund av Irakkriget. Den grop som regeringen ligger i grävde man själv i valrörelsen. Tyvärr är det gamla och sjuka, företagare och studerande som får betala för det missgreppet.

Anf. 28 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Det är tur att vi har lite talartid kvar i de samverkande partierna, så att vi kan fortsätta vår diskussion.

I mitt första inlägg sade jag att jag var glad, besviken och sugen på revansch. Herr talman! Efter att ha hört de borgerliga partierna är jag ännu gladare att vi satte stopp för deras alternativ. Men min besvikelse finns där fortfarande. Jag håller med de borgerliga partierna om att vi måste göra mer för att få fler i arbete. Vi måste göra mer för att få människor från ohälsa till hälsa och så till arbete. Där har ni rätt. Men det är säkert också Bosse Ringholm den första att hålla med om, om han hade talartid kvar. Där är vi överens – om målet är vi överens!

Men när någon högt ropar: Ta fast tjuven! så ska man kanske fundera på om det ibland kan vara tjuven själv. Det alternativ ni presenterade i höstas innebar ju inte mer pengar till kampen mot ohälsa. Ni skar ned redan i höstas på satsningar mot ohälsan – Moderaterna hade minus 9

miljarder, Folkpartiet minus 4,6 miljarder, kd nästan 6 miljarder och Centern knappt 6 miljarder. Det var med ungefär så mycket ni ville spara redan i höstas. Hur hade det då sett ut i dagens läge? Vilka besparingar hade ni då inte tvingats göra nu?

Vi har i det här läget nu tvingats göra besparingar på uppemot samma belopp, om man räknar ihop allt, även med inställda reformer – men utan karensdagen och utan en sjukpenning som skulle räknas nästan två år tillbaka i tiden. Tänk på det, alla unga barnfamiljer som har snabb inkomstutveckling och studenter som går ut, och vad det hade inneburit! Hur kommer det alternativ som ska presenteras inom fem dagar att se ut när vi har det här resultatet?

Redan i höstas, herr talman, ville de här partierna skära stenhårt i arbetsmarknadspolitiken. Moderaterna ville skära med 4,5 miljarder och Folkpartiet med 13 miljarder. 13 miljarder – var fjärde förmedlare skulle få gå! Det skulle bli ännu mer arbetslöshet. Kd ville skära med 8 miljarder och Centern med 12 miljarder.

Det är de här blå löftena jag talade om, Bo Ringholm. De växlar oavsett om det blir i hundralappar, femtiolappar, euro eller cent. Det är den politiken som vi gemensamt slår tillbaka. Det har varit krokodiltårar som vi har sett här i dag, herr talman! Det är herr Krokodil, fru Krokodil – och vad den tredje krokodilen i visan hette minns jag inte riktigt, herr talman. Men det är krokodiltårar på den blå banken.

Tiden räcker inte.

Vad ska vi göra med jobben? Det är riktigt att vi i den förra debatten vi hade om sysselsättning redovisade 15 förslag för ökad sysselsättning. Där har ni rätt. Men vi ska göra mer, gärna tillsammans om det går.

Vår första punkt är att slå vakt om välfärden. Det är viktigt med jobb i kommunerna.

Vår andra punkt är att göra det lättare att anställa i de mindre företagen. Lindra sjuklöneperioden! Karin Pilsäter har rätt. Vi ska ta bort den tredje veckan så fort som möjligt och behålla högkostnadsskyddet för de små företagen. Det var faktiskt en seger. Det var positivt för många småföretag.

Förnya regionalpolitiken, få riskkapital, satsa mer – det gör vi redan nu – på utveckling, forskning, produktutveckling! Vi ska använda högskolorna som en spjutspets för jobb, utreda frågan om lärarundantaget, alltså se till att få patenträtt i högskolorna så att vi snabbare får ut produkter på marknaden. Det har man i den anglosaxiska världen.

Satsa mer på IT och på telekomsidan! Nu när Ericsson drar ned måste staten gå in och reda upp.

Utveckla vuxenutbildningen och ta bort regler som förhindrar sysselsättning och utveckling! Det är riktigt. Låt oss göra en tio-i-topp-lista på de regler som fortast ska bort. När vi har den listan betar vi av den punkt för punkt. Gör en sådan lista tillsammans med näringslivets organisationer och löntagarna!

Vi kan titta över miljöbalken. Det är något man kan titta på. Det finns en del barnsjukdomar i den balken.

Vi ska göra mer. Vi har tid att göra det, och vi jobbar redan nu med arbetsgrupper för att förbereda det här till höstpropositionen. Jag är säker på att vi har med en hel del av våra 15 punkter i det program som vi då lanserar.

Prot. 2002/03:91
15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Anf. 29 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill först meddela att det inte finns möjlighet att ge replik på avslutningsanföranden. Det medger inte debattreglerna.

Anf. 30 LENA EK (c):

Herr talman! Åhörare! Kvarvarande ledamöter! Lars Bäckström höjer tonläget i anförandet successivt i proportion till hur lång talartid han har kvar.

Det är fortfarande så att i det budgetförslag som han står bakom finns åtgärder som kraftigt försvårar för företagen att nyanställa, som kraftigt försvårar för människor som står utanför arbetsmarknaden, arbetslösa, studerande, sjuka, att komma in på arbetsmarknaden.

Det man har valt för att komma åt den förfärande höga kostnaden för de förfärande höga sjuktagen i Sverige är genomgående piska, inte morot. Man har valt att låta bli att se till individen och diskutera rehabiliteringsmöjligheter. I stället har man dragit åt strypkopplet på företagen. Det är mycket allvarligt, därför att det behövs strukturella åtgärder som gynnar tillväxten för att vi ska klara oss ur den grop som regeringen och samarbetspartierna har satt svensk ekonomi i.

Tillväxten består av produktivitet och antal arbetade timmar. Varken när det gäller produktiviteten eller när det gäller arbetade timmar finns konstruktiva förslag i det här materialet. Det är mycket sorgligt. Till detta kommer då kommunernas allvarliga ekonomiska läge, som vi inte har diskuterat så mycket i dag men som jag tror att vi kommer att få anledning att diskutera framöver i väldigt stor utsträckning.

En tredjedel av kommunerna går back, och en större andel än så av landstingen går back. Kommunerna påpekar själva genom Kommunförbundet att staten, det vill säga regeringen och Vänsterpartiet och Miljöpartiet, konsekvent under de senaste åren har underfinansierat de förslag som rör kommunsektorn. Man har konsekvent lämnat med för lite pengar. Det är klart att det märks i den kommunala verksamheten. Det gör det alldeles tydligt.

När man nu pratar om nya förslag i den här vårpropositionen är det dessutom inga nya pengar. Det är en förlängning av pengar som man redan använder i de kommuner som redan går med underskott. Hur man ska klara vården, skolan och omsorgen i den här situationen, när man inte får draghjälp av ett ordentligt tillväxtpaket från regeringens sida, är faktiskt väldigt svårt att se. Vi ser ju ännu inte uppgången i världskonjunkturen.

Sedan har regeringens företrädare Bosse Ringholm använt den här debatten till att konsekvent lasta över det ansvar som regeringen har på Irakkriget å ena sidan och på företagen å den andra. Det är väl en taktik som väljarna får värdera, de som har lyssnat på den här debatten. Men slutsatsen från min sida är att det inte finns något bärande argument från regeringens sida utan ansvaret är regeringens och det ansvaret får man ta. Då hjälper det inte att skylla på något annat. Då hjälper bara att hitta långsiktiga strukturella reformer för en långsiktigt ökad tillväxt. Det, herr talman, kommer vi att lägga fram förslag om när det blir vår tur att presentera vår ekonomiska politik.

Anf. 31 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det har påpekats att det finns något olika uppfattning om detta skulle vara slutanförande eller om det var ett särskilt anförande. Jag betraktar detta som ett slutanförande, som jag sade. Jag vill därför fråga Fredrik Reinfeldt, Karin Pilsäter och Mats Odell om de nu önskar ordet för slutanförande.

Anf. 32 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är som svenska folket säkert förstår inte bara komplicerat att förstå sig på budgeten, det är också svårt att förstå riksdagens debattregler ibland. Här har jag kämpat hela dagen för att komma i den situation som jag tycker är nödvändig, nämligen att prata lite med Lars Bäckström. Men se det är rent omöjligt, tydligen.

Med de här konstiga reglerna tror jag inte att Lars Bäckström har möjlighet att begära replik på mig, så du får ursäkta mig, Lars, om jag blir lite ovänlig här. Vi får ta det efteråt, utanför kanske. Ja, ja, det är inte så farligt som det låter.

Jag tyckte att Lars i senare delen av sitt inlägg lät som vi brukar känna igen Lars Bäckström, öppen för att det finns partier med andra värden. Eftersom jag blev liknad vid en krokodil får jag återgälda denna vänlighet med att säga att i det första anförandet lät du mer än vanligt som en brännvinspastor. Då var det ett väldigt elände med högern och allt som nu skulle drabba landet. Man kan lätt få intrycket att du talade till dem som lyssnar här i kammaren eller till människor som sitter framför TV:n och följer detta, men jag tror att det enkla svaret är att Lars Bäckström talade till sitt eget parti.

Det var nämligen en budgetförhandlare som begärde förnyat mandat av sitt parti och som försökte skrämman med det som han uppfattar vara ännu värre än att sitta i armkrok med Socialdemokraterna, för det är minsann inte särskilt roligt just nu för en vänsterpartist att göra. Vi fick höra att det har varit jämna röstsiffror i Vänsterpartiets partistyrelse. Och låt mig säga att minoriteten, som alltså röstade nej till att gå med på den här överenskommelsen, väl är rätt begriplig. De har förmodligen hävdat: Vi tycker inte det som ni har gått med på, vi har inget inflytande. Ja, hyggligt begripligt.

Men vad har majoriteten röstat ja till? Vad har de sett framför sig? Nu ska vi se, hur var det nu? Socialdemokraterna har fått alla statsrådsposter, de har hela makten över EU-positionerna i den uppgörelse som finns. De har i princip hela medieintresset på sin sida. De kan via utnämningssmakten styra så att socialdemokrater får förtjänta poster i svensk statsförvaltning. Nu har Vänsterpartiet varit med och tagit ansvar, dragit ned ersättningen för sjuka och försämrat för barnfamiljer. Vad är det ni har röstat ja till?

Det måste ha varit oerhört intressant att följa denna diskussion inne i Vänsterpartiets partistyrelserum. Nu var det inte möjligt, och det är tyvärr inte heller möjligt för Lars Bäckström att berätta om voteringsiffror och annat spännande. Det får komma i annat sammanhang. Men, oj vad jag hade önskat att jag hade fått höra mer om detta.

Prot. 2002/03:91

15 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av
vårpropositionen*

Anf. 33 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Efter att ha hört Bosse Ringholm förneka både det som står i budgeten och det som pågår i verkligheten, att han har brutit några vallöften, och efter att sedan ha hört Lars Bäckström agera enligt devisen anfall är bästa försvar förstår man att svenska folket ska vara tacksamt för att åtminstone Peter Eriksson har varit där och fört in diskussionen på saker som är något mer relaterade till verkligheten.

Även jag tänker ägna en minut eller två åt att, utan att kunna få svar, avslöja lite av den bluffstopp som Lars Bäckström spelar.

Han påstår att vi borgerliga spelar bluffstopp och har konstiga växlingskontor. Den enda konstiga *växlingen* som har pågått här är den så kallade gröna skatteväxlingen, som har förvandlats till en komplett svartväxling. Man tar in höjd skatt på miljöförstöring, vilket är bra, men sedan sätts pengarna in på banken och man kan över huvud taget inte komma överens om hur den andra delen av skatteväxlingen ska genomföras. Det måste vara oerhört trist inte bara för partierna i den så kallade koalitionen utan också för oss andra som tror på själva grundidén om grön skatteväxling. Den är nu helt förfuskad. Facken är upprörda över att ni aldrig kan komma till skott med det som i sak är så viktigt, nämligen att människor ska kunna få en bättre kompetensutveckling. Både Miljöpartiet och Vänsterpartiet måste konstatera att ni har blivit helt uppskörtade av finansministerns växlingskontor.

Nu säger han att det röd-gröna samarbetet är bra för jobben. Man tar sig för pannan! Sysselsättningen sjunker, och arbetslösheten stiger. Ni kommer inte att nå några sysselsättningsmål. Sedan säger han – det är inte någon bluffstopp utan något slags konstig poker, var glad att det inte är kläd poker för då skulle det vara kallt om benen – att ni gör satsningar på kommunerna som innebär att det går att anställa på 20 000–25 000 nya tjänster eller höja lönerna med 3 % genom att satsa 3 400 miljarder kronor nästa år. Men det är samma pengar som redan finns men som egentligen skulle ha försvunnit. Ni beslutar om dem för ett år i taget. Det är en ryckig kortsiktighet. Det är samma pengar som redan finns.

Jag vet inte om det växlingskontoret finns, vare sig i euro eller svenska kronor, där man kan höja lönerna, Lars Bäckström, för samma pengar som man redan betalar löner eller anställa 20 000 nya människor för samma pengar man redan har anställda människor.

Herr talman! Det vore bra för demokratin om man inte bara kunde låta bli att bryta löften utan också försöka hålla sig till enkla konventioner om plus och minus och att försöka se verkligheten lite mer som den är.

Anf. 34 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tänkte ta fasta på något som Lars Bäckström sade som var lite nytt, som kändes intressant. Han sade att vi har det gemensamt att vi vill ha fler i arbete och färre som drabbas av ohälsa. Det har han alldeles rätt i. Där råder det inget tvivel. Frågan är då vilken receptbok vi ska ta fram.

Jag antar att det inte är Kommunistiska manifestet eller någon annan sådan bok som finns på en del partikanslier, som många har studerat i studiecirkel och som fortfarande är övertygade om att det är den enda sanna vägen, den enda vägens politik.

Lars Bäckström säger att vi ska göra en lista tillsammans med näringslivets organisationer. Han nickar här. Trots att hans talartid är slut kan vi ha en viss dialog! Jag vet, och Lars Bäckström också, att överst på den listan står förmögenhetsskatten. Han nickar instämmande att den står överst, men frågan är om det är någonting som Lars Bäckström kan gå in på kaféerna, där Marx blickar ned från väggarna, utan skottsäker väst på sig för att diskutera om det är Vänsterpartiets politik. Jag har noterat att även Per Rosengren – jag vet inte hur jag ska tolka Lars Bäckströms signaler, herr talman – är något slags banerförare för småföretagen. Han överträffar de borgerliga partierna.

Hur ser den hårda kärnan ut i Vänsterpartiet? Har ni försökt att förankra nyorienteringen? Är det någon ny partiledare som ska träda fram, porträtten på väggarna plockas ned, ungefär som har skett i Irak med Saddam Husseins porträtt, för att något annat ska hängas upp i stället? Jag vet inte om det skulle vara Milton Friedman eller någon annan. Tror Lars Bäckström på de recept som skrivs ut av exempelvis OECD? Ja, delvis tror han tydligen på dem! Då har vi kommit väldigt långt. Den tron skulle predikas i de vänsterpartistiska lokalavdelningarna. Det står i skriften: Hur skulle vi kunna tro om ingen predikade?

När sätter ni i gång kampanjen? Det skulle vara bra för Sverige och för finansministern. Jag tror att han inser att det skulle vara en riktig väg att faktiskt beta av dessa punkter.

Vår kritik, herr talman, är att regeringen så totalt har ignorerat just dessa punkter. Det finns över huvud taget ingenting av detta. Om Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som jag vet är inne på den linjen, kan övertyga Bosse Ringholm om dessa saker har vi ändå kommit ett stycke på väg fram till nästa val – där vi hoppas på en helt ny majoritet. Den ska med egen ideologisk färdriktning peka åt det här hållet. Nu tror jag att det krävs mycket studiearbete innan det här skulle kännas riktigt naturligt i Lars Bäckströms parti.

Anf. 35 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Jag vet inte om det skulle vara en idé att byta namn från debatt till anföranden eftersom det inte blir så mycket debatt. Vi får göra det bästa möjliga av situationen.

Jag hade naturligtvis också tänkt att ta en diskussion med Lars Bäckström. Vi har haft ett samarbete under ett antal år, och återigen har vi krånglat ihop en budget tillsammans med Socialdemokraterna. Den här gången har tonerna varit lite annorlunda, och det är förståeligt. Det var tungt att anta en del besparingsförslag.

Lars pratade om återställare i talarstolen. Det finns andra som har gjort det också, det vill säga sagt att det behövs återställare fort. Jag hade gärna velat höra från Lars hur han ser på detta. Måste det till återställare? Tänk om det inte går så bra som vi hoppas. Då får man diskutera om det är möjligt att göra några återställare även från Vänstern. Det är bra.

Nu måste vi ändå försöka ta ansvar för statens affärer och ekonomin, oavsett hur det går. Jag tror att vi har hyggliga förutsättningar för att ekonomin i både Sverige, Europa och världen ska kunna bli något bättre under de kommande åren. Vi har sett en utdragen avmattning av konjunkturen, men möjligheterna till att få en förbättring framåt hösten ser någorlunda rimliga ut.

Jag har en annan fundering, nämligen överskottsdiskussionen. Det blir inga buffertfonder nu, särskilt till de borgerliga partiernas glädje. De har känt en oro för att man förlorar EMU-omröstningen på en sådan fråga. Jag måste erkänna att jag kände en viss förtröstan när diskussionen kom upp att vi som inte ville att Sverige ska gå in i EMU får betydligt lättare i resan fram till folkomröstningen om Bosse Ringholm blir överens med LO, kanske Folkpartiet och någon till om att införa buffertfonder.

Nu var Bosse in på att 100 miljarder har satsats de senaste åren för att få i gång konjunkturen, skattesänkningar och annat. Om det hade funnits buffertfonder hade ett par trehundra miljarder redan varit i väg. Det måste vara stora buffertfonder om de ska ha någon större betydelse i längden. Det är det som jag tror är den största anledningen till att det inte är så stor mening att försöka sig på den vägen. Vi politiker har en tendens att om det byggs upp fonder någonstans gör vi lätt av med dem, i alla fall när man sitter i "trånga" förhandlingar och diskuterar besparingar eller användande av fonder. Jag tror inte heller att det hade varit så meningsfullt ur en rad andra aspekter.

EMU-frågan löser man bäst genom att rösta nej i folkomröstningen den 14 september.

Det innebär att vi faktiskt har kvar möjligheten att föra en självständig ekonomisk politik i Sverige. Räntan bestäms i Sverige på ett sätt så att man berör den svenska ekonomin och företagen i Sverige i stället för att den bestäms utifrån hur situationen är i ett internationellt perspektiv, över hela EU-området. Också penningmängd, inflation, valutakurs och sådana saker bestäms utifrån hur vi har det i Sverige, vilken ekonomisk politik som vi kan bedriva här.

I nästa skede har vi en situation där EMU faktiskt behöver anpassas genom att få ett mycket starkare centraliserat styre över euroområdet med möjligheter för Bryssel att åtgärda stora problem inom Västeuropaområdet. Då är vi i en ny stat där Sveriges möjligheter att över huvud taget bedriva ekonomisk politik praktiskt taget är borta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 8 och 9 april.

3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att *onsdagen den 16 april* skulle middagsuppehållet utgå.

4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Prot. 2002/03:91
15 april

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2002/03:FPM63 Tvättmedelsförordningen *KOM(2002)485* till miljö- och jordbruksutskottet

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
2002/03:101 till finansutskottet

Motioner
2002/03:T10–T14 till trafikutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Socialutskottets betänkande 2002/03:SoU16

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2002/03:79 Direktavdrag för lantmäteriförrätningsutgifter vid omarrondering

Skrivelse
2002/03:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

8 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 15 april

2002/03:290 av *Martin Andreasson* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Smittskyddslagen

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 april.

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 april

2002/03:801 av *Martin Andreasson* (fp) till statsrådet Jan O Karlsson
Utredningen om flyktingstatus för personer som är förföljda på grund av
kön eller sexuell läggning

2002/03:802 av *Sven Bergström* (c) till näringsminister Leif Pagrotsky
Växande löneklyftor

2002/03:803 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister
Thomas Bodström

Brott mot funktionshinder

2002/03:804 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till miljöminister Lena
Sommestad

Hinder på grund av miljökrav för bostadsbyggandet i storstäder

2002/03:805 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsrådet Ulrica
Messing

Infrastrukturpengar till Stockholmsregionen

2002/03:806 av *Fredrik Olovsson* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Kommunikationer för pendlare i Sörmland

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 april.

10 § Kammaren åtskildes kl. 12.42.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 20 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Monica Gustafson

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
1 § Bordläggningsdebatt med anledning av vårpropositionen.....	1
Anf. 2 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	1
Anf. 3 FREDRIK REINFELDT (m)	4
Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp).....	7
Anf. 5 MATS ODELL (kd)	10
Anf. 6 LARS BÄCKSTRÖM (v)	12
Anf. 7 LENA EK (c)	15
Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp)	18
Anf. 9 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	20
Anf. 10 FREDRIK REINFELDT (m) replik	22
Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	23
Anf. 12 FREDRIK REINFELDT (m) replik	24
Anf. 13 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	25
Anf. 14 KARIN PILSÄTER (fp) replik	26
Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	27
Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp) replik	28
Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	29
Anf. 18 MATS ODELL (kd) replik	30
Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	30
Anf. 20 MATS ODELL (kd) replik	31
Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	32
Anf. 22 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	33
Anf. 23 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	33
Anf. 24 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	34
Anf. 25 LENA EK (c) replik	34
Anf. 26 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 27 LENA EK (c) replik	36
Anf. 28 LARS BÄCKSTRÖM (v)	36
Anf. 29 FÖRSTE VICE TALMANNEN	37
Anf. 30 LENA EK (c)	38
Anf. 31 FÖRSTE VICE TALMANNEN	38
Anf. 32 FREDRIK REINFELDT (m)	39
Anf. 33 KARIN PILSÄTER (fp).....	39
Anf. 34 MATS ODELL (kd)	40
Anf. 35 PETER ERIKSSON (mp)	41
2 § Justering av protokoll.....	42
3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	42
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag	
från Europeiska kommissionen	43
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	43
6 § Förnyad bordläggning	43
7 § Bordläggning.....	43
8 § Anmälan om interpellation	43

